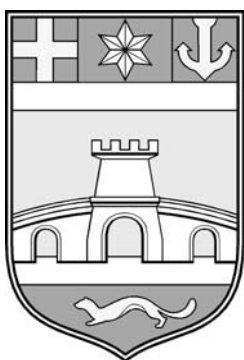

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**IZVJEŠĆE O NEZAPOSLENOSTI
I ZAPOSŁJAVANJU U
2011. GODINI NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

Podnositelj

*Hrvatski zavod za zapošļavanje
Područna služba Osijek*

Osijek, veljače 2012.

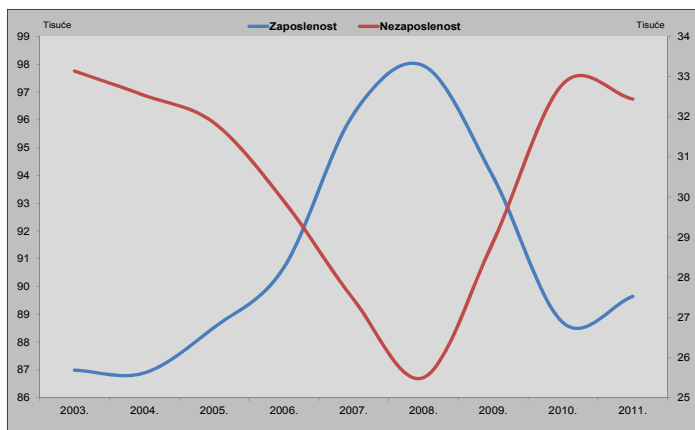
Sadržaj

Ukratko	2
Radna snaga u Osječko-baranjskoj županiji	4
Potražnja za radnom snagom (zapošljavanje)	7
Prijavljena slobodna radna mjesta	7
Zapošljavanje osoba iz evidencije Zavoda	8
Stope zapošljavanja	12
Ponuda radne snage (nezaposlenost)	14
Nezaposlenost prema spolu, dobi i razini obrazovanja	14
Nezaposlenost prema radnom iskustvu i djelatnostima prethodnog zaposlenja	17
Nezaposlene osobe s invaliditetom	18
Nezaposleni hrvatski branitelji	20
Trajanje nezaposlenosti	21
Prostorna nezaposlenost	23
Prava tijekom nezaposlenosti	31
Novčana naknada	31
Profesionalno usmjeravanje i obrazovanje	33
Profesionalno informiranje i savjetovanje	33
Radionice za nezaposlene osobe	33
Profesionalna selekcija	34
Aktivna politika zapošljavanja	34
Projekt Poticanje zapošljavanja Agencije za razvoj Osječko-baranjske županije	34
Nacionalni plan poticanja zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu	34
Osnovni pokazatelji provedbe mjera aktivne politike zapošljavanja	37
Projekti s potporom Europske unije	38
Program Leonardo da Vinci 2010 - Mobilnost radne snage	38
IPA 2007.-2009. komponenta II Prekogranični program Mađarska-Hrvatska	38
IPA 2007.-2009. komponenta IV Razvoj ljudskih potencijala	38
ZAKLJUČAK	40

Ukratko

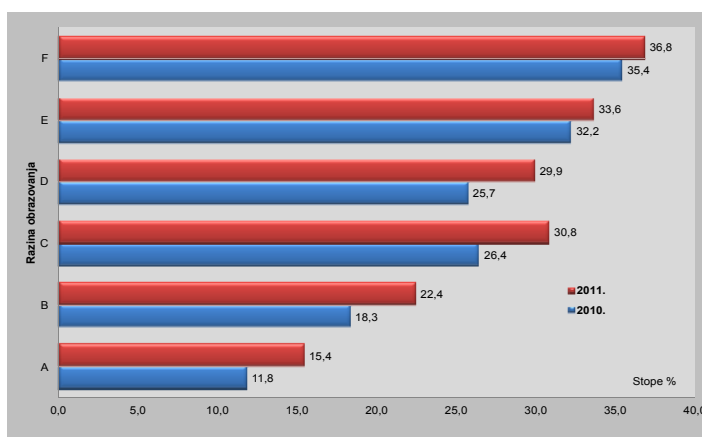
Radna snaga

- ✖ prema podacima HZMO 31. prosinca 2011. 88.404 korisnika mirovinskog osiguranja
- ✖ prema navedenim izvorima zaposlenost povećana za 0,8% ili 683 osobe
- ✖ u isto vrijeme nezaposlenost smanjena za 2,2% te je s 33.474 nezaposlene osobe stopa nezaposlenosti bila 27,5%
- ✖ u odnosu na prethodnu godinu smanjenje stope nezaposlenosti za 0,6%

Zapošljavanje

- ✖ s evidencije na temelju radnog odnosa zaposleno 17.238 osoba, 24,8% ili 3.428 osoba više nego u 2010.
- ✖ struktura zapošljavanja:
 - 50,2% žene
 - 68,5% srednjoškolskog obrazovanja
 - 90,3% na određeno vrijeme
 - 17,2% u prerađivačkoj industriji, 14,4% u trgovini, 13,9% u hotelima i restoranima
- ✖ stopa zapošljavanja 28,1%:
 - rast za 4,0%
 - viša razina obrazovanja veća stopa zapošljavanja: sa završenim fakultetom 36,8%
 - stope veće od ukupne stope u Donjem Miholjcu (33,4%) i Belom Manastiru (30,1%)

A Bez škole i nezavršena osnovna škola
 B Osnovna škola
 C SŠ za zanimanja u trajanju do 3 god. i škola za KV i VKV radnike
 D SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina, gimnazija
 E Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola
 F Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat

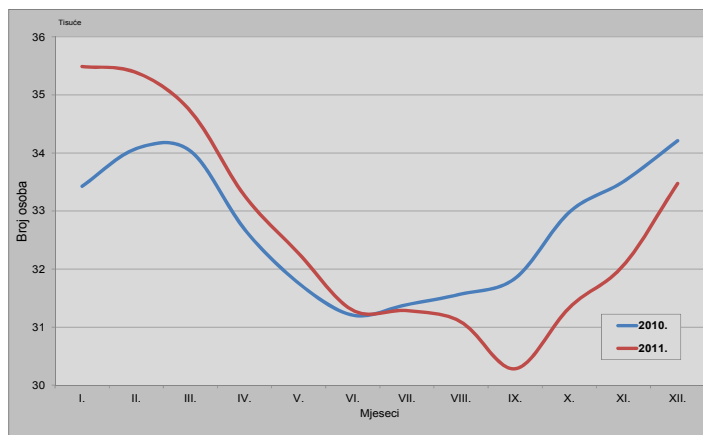
Nacionalni plan poticanja zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu

- ✖ 3.805 osoba zaposleno ili obrazovano:
 - sufinanciranje zapošljavanja: 344 osobe
 - sufinanciranje samozapošljavanja: 120 osoba
 - obrazovanje za poznatog poslodavca: 9 osoba
 - financiranje obrazovanja: 1.053 osobe
 - javni radovi: 1.690 osoba
 - stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa: 513 osoba
 - obrazovanje po projektima: 76 osoba
- ✖ „Desetljeće za uključivanje Roma 2005-2015“:
 - javni radovi: 221 osoba
 - sufinanciranje obrazovanja: 1 osoba

Naziv obrazovnog programa	Broj osoba	Naziv obrazovnog programa	Broj osoba
pomoćni kuhar/ica	63	zaštitar	30
serviser osobnih računala	61	tesar/ica	28
medicinski maser/ka	61	monter/monterka suhe gradnje	27
pomoćni konobar/ica	53	vođa/vođaica izrade i provedbe projekata financ. iz EU fondova	26
slastičar/ka	47	keramičar/ka	26
sobar/ica	46	knjigovođa - opći	24
pediker/ka	42	rukovatelj/ica građevinskim strojevima	24
autoCad	40	izolater/izolaterka	23
mrežni administrator/ica	39	zavarivač/ica TIG p stupkom	20
JAVA programer/ka	37	rukovatelj/ica numeričko upravljanim alatnim strojevima za obradu kovina i sličnih materijala (CNC strojevi)	16
zidar/ica	36	3D dizajner/ica	15
pekar/ica	36	wellness terapeut/ica	13
vozač/vođaica viličara	35	limar/limarica	12
njegovateljice	35	vozač autobusa	3
računalni programer Internet aplikacija	33	vozač mot. vozila	2
pizza majstor/ica	33		
web dizajner	33		
armirač/armiračica	31		

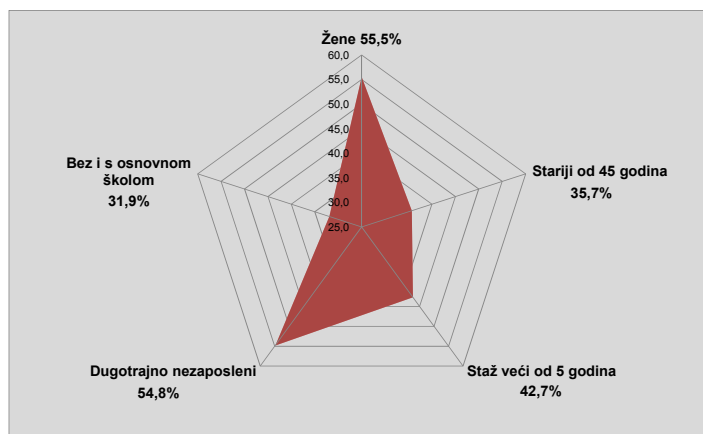
Nezaposlenost

- ✘ tijekom 2011. registrirane Ø mjesečno 33.663 nezaposlene osobe
- ✘ smanjenje Ø nezaposlenosti u odnosu na 2010. za 0,2% ili 60 osoba
- ✘ razlog smanjenja: veći broj izlazaka od ulazaka u evidenciju
- ✘ sezonsko obilježje nezaposlenosti:
 - najniža: rujan 30.281 osoba
 - najviša: siječanj 35.490 osoba

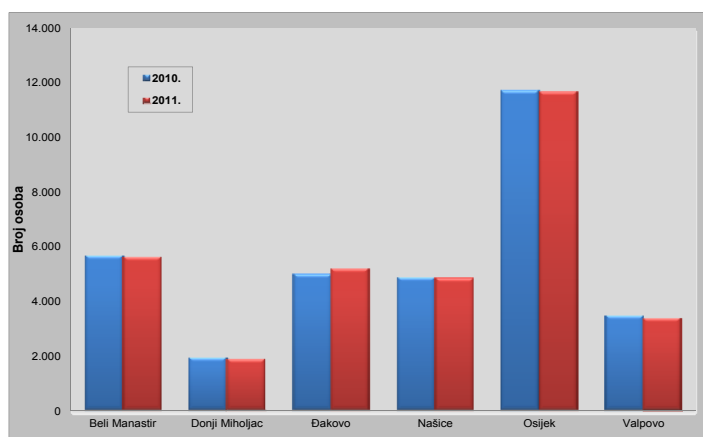
Struktura nezaposlenih

- ✘ spol: 55,5% žena, 44,5% muškaraca
- ✘ razina obrazovanja: 32,0% s trogodišnjom srednjom školom, 61,2% ukupno srednjoškolsko obrazovanje, 31,9% bez i sa završenom osnovnom školom
- ✘ dob: 35,7% osoba starije od 45 godina
- ✘ trajanje: Ø 13 mjeseci, duže od godinu dana čeka na posao 54,8% nezaposlenih
- ✘ staž: bez staža 19,3%, više od 5 godina 42,7%
- ✘ krajem 2011. evidentirane 694 osobe s invaliditetom ili 2,1% od ukupno nezaposlenih
- ✘ evidentirano Ø 2.605 hrvatskih branitelja ili 8,0% nezaposlenih, povećanje za 2,4% ili 61 branitelja

Prostorna nezaposlenost

- ✘ Osječko-baranjska županija treća po nezaposlenosti u RH (10,6%)
- ✘ Ø nezaposlenost povećana u Đakovu (4,1%), u ostalim ispostavama smanjena, Belom Manastiru (0,8%), Donjem Miholjcu (2,9%), Našicama (0,7%), Osijeku (0,3%) i Valpovu (2,6%)
- ✘ žene dominiraju u Našicama (57,3%) i Valpovu (57,2%), osobe starije od 50 godina u Belom Manastiru (27,7%), kao osobe bez i sa završenom osnovnom školom (41,5%)
- ✘ najveći udio nezaposlenih koji čekaju na zaposlenje duže od jedne godine je u Našicama (57,3%)

Radna snaga u Osječko - baranjskoj županiji

Administrativni statistički izvori temelje se na podacima relevantnih ustanova koje prate i evidentiraju registrirane zaposlene i nezaposlene osobe na tržištu rada: Državnog zavoda za statistiku, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Državni zavod za statistiku (Županijski uredi za statistiku) podatke o zaposlenosti prikuplja izvještajima koji se u poslovnim subjektima popunjavaju na temelju evidencija o zaposlenima. Istraživanje zaposlenosti s punim obuhvatom poslovnih subjekata provodi se jednom godišnje (sa stanjem 31. ožujka). Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (Statističke informacije, www.mirovinsko.hr) prikuplja podatke na osnovi osiguranika prema osnovama osiguranja: radnici kod pravnih osoba, radnici kod fizičkih osoba, obrtnici, poljoprivrednici, samostalne profesionalne djelatnosti, osiguranici zaposleni kod međunarodnih organizacija i u inozemstvu i produženo osiguranje. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje prikuplja podatke na osnovi korisnika zdravstvenog osiguranja, tj. osiguranike prema spolu, djelatnostima i drugim osnovama stjecanja zdravstvenog osiguranja.

Prema podacima **Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje** (Središnja služba Zagreb, Odjel plana i analize, siječanj 2012.) u prosincu 2011. godine u Osječko-baranjskoj županiji evidentirana su 88.404 korisnika mirovinskog osiguranja (zaposleni), što s 33.474 nezaposlene osobe čini 121.878 ekonomski aktivnih stanovnika (radne snage). Prema istim izvorima, u odnosu na isti mjesec prethodne godine, smanjena je razina radne snage za 54 osobe, pod utjecajem povećanja zaposlenog (za 0,8% ili 683 osobe) i smanjenja nezaposlenog (za 2,2% ili 737 osoba) stanovništva.

Tablica 1. Zaposlenost i nezaposlenost 1990. (stanje 31. ožujka) i od 1997. do 2011. (stanje 31. prosinca)										
Stanje 31.12.	Osiguranici HZMO			Nezaposleni HZZ			Radna snaga			Stopa nezaposlenosti
	Broj	Udio u RH	Verižni indeks	Broj	Udio u RH	Verižni indeks	Broj	Udio u RH	Verižni indeks	
1990.*	113.958	7,5	100,8	15.523	10,0	112,3	129.481	7,7	102,1	12,0
1997.	92.629	6,3	-	24.228	8,4	101,7	116.857	6,7	-	20,7
1998.	94.852	6,4	102,4	26.723	8,8	110,3	121.575	6,9	104,0	22,0
1999.	85.410	6,1	90,0	31.078	9,1	116,3	116.488	6,7	95,8	26,7
2000.	83.128	6,0	97,3	35.359	9,3	113,8	118.487	6,7	101,7	29,8
2001.	87.202	6,2	104,9	36.741	9,3	103,9	123.943	6,9	104,6	29,6
2002.	87.105	6,2	99,9	35.937	9,8	97,8	123.042	6,9	99,3	29,2
2003.	85.918	6,0	98,6	32.646	10,2	90,8	118.564	6,8	96,4	27,5
2004.	86.584	6,0	100,8	32.941	10,4	100,9	119.525	6,8	100,8	27,6
2005.	88.514	5,9	102,2	31.288	10,2	95,0	119.802	6,7	100,2	26,1
2006.	91.115	6,0	102,9	29.767	10,2	95,1	120.882	6,6	100,9	24,6
2007.	96.246	6,1	105,6	27.025	10,6	90,8	123.271	6,7	102,0	21,9
2008.	97.782	6,1	101,6	25.942	10,8	96,0	123.724	6,7	100,4	21,0
2009.	90.659	6,0	92,7	31.430	10,8	121,2	122.089	6,7	98,7	25,7
2010.	87.721	6,0	96,8	34.211	10,7	108,8	121.932	6,8	99,9	28,1
2011.	88.404	6,0	100,8	33.474	10,6	97,8	121.878	6,9	100,0	27,5

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Hrvatski zavod za zapošljavanje

* Izvor: Republički zavod za statistiku RH, Saopćenje br.15.6.1. Radnici u društvenom sektoru po područjima djelatnosti - po zajednicama općina i općinama stanje 31.03.1990.

Od ukupno 88.404 zaposlene osobe, 81.175 radnika (92%) bili su zaposleni kod pravnih i fizičkih osoba, 4.460 radnika (5%) u obrtu i slobodnim profesijama, a 2.769 radnika (3%) bili su aktivni osiguranici u individualnoj poljoprivredi. Prema spolu, dominiraju zaposleni muškarci s udjelom od 54,8% naspram 45,2% zaposlenih žena. U

odnosu na prethodnu godinu, smanjio se udio zaposlenih muškaraca, odnosno povećao udio zaposlenih žena za 0,7%.

Tablica 2.	Struktura radne snage u prosincu 2010. i 2011. godine				
	2010.		2011.		Indeks
	Županija	Udio u RH	Županija	Udio u RH	2011/2010.
Radna snaga	121.932	6,8	121.878	6,9	100,0
Zaposleni	87.721	6,0	88.404	6,0	100,8
- Zaposleni kod pravnih i fizičkih osoba	80.297	6,0	81.175	6,1	101,1
- Zaposleni u obrtu i slobodnim profesijama	4.609	4,9	4.460	4,9	96,8
- Aktivni osiguranici u individ. poljoprivredi	2.815	8,9	2.769	9,1	98,4
Nezaposleni	34.211	10,7	33.474	10,6	97,8
Stopa registrirane nezaposlenosti	28,1	17,9	27,5	17,8	- 0,6

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Hrvatski zavod za zapošljavanje

Stopa registrirane nezaposlenosti Osječko-baranjske županije u prosincu 2011. godine iznosila je 27,5%, naspram stopi od 28,1% u prosincu 2010. godine. Istovremeno stopa nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj bila je 17,8%. U ostalim županijama stope nezaposlenosti kretale su se od najniže 8,1% u Gradu Zagrebu do najviše 32,4% u Brodsko-posavskoj županiji. Niska stopa dominira i u Istarskoj (10,0%), Varaždinskoj (13,9%), Primorsko-goranskoj županiji (14,2%), dok vrlo visoke u Virovitičko-podravskoj (32,3%), Sisačko-moslavačkoj županiji (30,6%) i Vukovarsko-srijemskoj (30,5%). Ako promatramo stopu nezaposlenosti prema rastu/padu u odnosu na prosinac 2010. godine, Splitsko-dalmatinska županija je prva s rastom od 1,2%. Najveće smanjenje stope nezaposlenosti zabilježeno je u Ličko-senjskoj (za 2,0%) i Međimurskoj županiji (za 1,0%).

Tablica 3.	Korisnici zdravstvenog osiguranja (zaposleni) prema djelatnostima 31. prosinca 2011.						
	Ukupno				Prema spolu		
Djelatnost (NKD-2007)		Broj	Sastav %	Rast/pad (2010.)		Muškarci	Žene
				%	Broj		
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	5.346	6,5	-1,0	-53	4.052	1.294
C	Prerađivačka industrija	13.942	17,0	-2,6	-377	8.804	5.138
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom	1.282	1,6	-1,7	-22	1.025	257
E	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	1.667	2,0	4,4	71	1.179	488
F	Građevinarstvo	7.137	8,7	-3,4	-250	6.327	810
G	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla	13.632	16,6	3,4	452	6.383	7.249
H	Prijevoz i skladištenje	3.231	3,9	2,1	66	2.509	722
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	2.239	2,7	10,6	214	1.011	1.228
J	Informacije i komunikacije	1.446	1,8	-1,0	-14	986	460
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2.418	2,9	-0,6	-14	832	1.586
L	Poslovanje nekretninama	259	0,3	-0,4	-1	153	106
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	2.689	3,3	3,3	86	1.547	1.142
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2.154	2,6	14,6	274	1.393	761
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	8.362	10,2	3,0	240	5.343	3.019
P	Obrazovanje	8.093	9,9	2,3	183	1.989	6.104
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	5.914	7,2	3,4	196	1.361	4.553
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	1.249	1,5	2,7	33	496	753
S	Ostale uslužne djelatnosti	1.073	1,3	13,1	124	440	633
U	Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	8		33,3	2	4	4
Ukupno		82.141	100,0	1,5	1.210	45.834	36.307

Nezaposlenost i zapošljavanje 2011. u Osječko-baranjskoj županiji

Samostalne gospodarske i profesionalne djelatnosti	13.145		-1,4	-180	7.887	5.258
Sveukupno	95.286		1,1	1.030	53.721	41.565

Izvor: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Direkcija Zagreb, siječanj 2012.

Prema podacima **Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje** na kraju 2011. godine u Osječko-baranjskoj županiji registrirano je 95.286 korisnika zdravstvenog osiguranja (zaposlenih), od kojih je 13.145 (13,8%) osoba iz samostalne gospodarske i profesionalne djelatnosti. Najveći udio zaposlenih prema djelatnostima imaju poslovni subjekti prerađivačke industrije (1.942 ili 17,0%), trgovine (13.632 ili 16,6%), javne uprave i obrane (8.362 ili 10,2%), obrazovanja (8.093 ili 9,9%) te građevinarstva (7.137 ili 8,7%). Unutar prerađivačke industrije najveći broj zaposlenih je u proizvodnji prehrambenih proizvoda (18,4%), proizvodnji odjeće (13,0%), proizvodnji strojeva i uređaja (8,0%) te proizvodnji papira i proizvoda od papira (7,8%). U odnosu na kraj 2010. godine zaposlenost je povećana za 1,1% ili 1.030 osoba, na što je utjecao rast zaposlenih u trgovini (452 osobe), administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (274 osobe), javnoj upravi i obrani (240 osoba) te djelatnosti pružanja smještaja, pripremi i usluživanju hrane (214 osoba). Smanjenje zaposlenih zabilježeno je u prerađivačkoj industriji (377 osoba), građevinarstvu (250 osoba) te poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (53 osobe).

Tijekom 2011. godine u **Hrvatskom zavodu za zapošljavanje Područnoj službi Osijek** registrirane su prosječno mjesečno 32.663 nezaposlene osobe, što je za 0,2% ili 60 osoba manje od prosjeka prethodne godine. Na smanjenje/rast nezaposlenosti utječe priliv i odliv nezaposlenih osoba u(iz) evidenciju(e) Zavoda. Tako je na povećanje nezaposlenosti u 2011. godini utjecao izraženiji odljev od priljeva na evidenciju Zavoda, tj. veći broj brisanih osoba s evidencije od novoprijavljenih osoba na evidenciju.

Tablica 4.	Ulasci i izlasci iz evidencije nezaposlenih u 2011. godini			
	Broj	Udio (%)	Razlika 2010.	Stopa (%) rasta/pada
prosječna nezaposlenost	32.663		-60	-0,2
novoprijavljeni	27.150	100,0	+1.211	+4,7
- bili zaposleni	21.766	80,2	+825	+3,9
- prvi puta traže posao	5.384	19,8	+386	+7,7
ukupno brisani	27.887	100,0	+4.729	+20,4
- zapošljavanje	18.365	65,9	+3.984	+27,7
- izlaz iz radne snage	2.799	10,0	+408	+17,1
- odjava s evidencije i nejavljanje	4.818	17,3	-83	-1,7
- nepridržavanje zakonskih odredbi	1.370	4,9	+259	+23,3
- ostali razlozi	535	1,9	+161	+43,0

Tijekom 2011. godine na evidenciju Zavoda prijavilo se 27.150 novih osoba, što je za 4,7% i 1.211 osoba više nego u 2010. godini. Većina novoprijavljenih, njih 21.766 ili 80,2%, bilo je zaposleno, a najčešći dolazak u evidenciju je zbog isteka ugovora na određeno vrijeme (14.705 osoba ili 67,6%), te zbog poslovno uvjetovanog otkaza (3.923 osobe ili 18,0%) nastalog iz gospodarskih, tehničkih ili organizacijskih razloga.

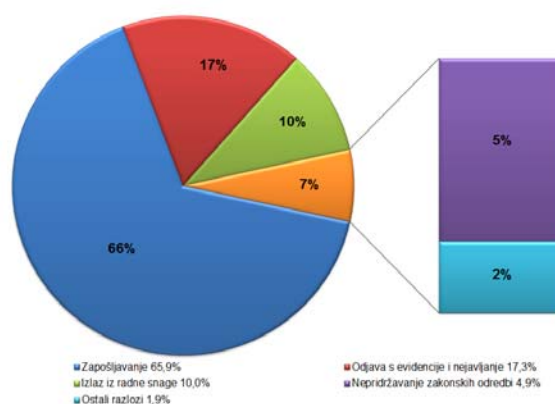
Grafikon 1.
Ulasci u nezaposlenost u 2011. godini

Prema aktivnosti prije ulaska u evidenciju nezaposlenih, najviše osoba došlo je direktno iz radnog odnosa (60,7%) i iz neaktivnosti (29,1%). Preostalih 10,2% pristiglo je iz redovnog školovanja (6,3%) ili nekog drugog oblika rada.

Istovremeno s evidencije nezaposlenih brisano je, zbog zaposlenja i ostalih razloga osim zaposlenja, 27.887 osoba, što je za 20,4% ili 4.729 osoba više nego u 2010. godini.

Grafikon 2.
Izlasci iz nezaposlenosti
u 2011. godini

Ukupni broj zaposlenih osoba iz evidencije Zavoda, njih 18.365 čini 65,9% od ukupnih "izlazaka" iz evidentirane nezaposlenosti, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje za 27,7% ili 3.984 osobe. Od ovog broja 221 osoba radila je po ugovoru o djelu i ostvarivalo mjesečni primitak veći od najvišeg iznosa novčane naknade (prema podacima Regos-a), te 554 osobe su se stručno osposobljavale bez zasnivanja radnog odnosa.

Ostalih 34,7% ili 9.522 osobe brisane su iz evidencije nezaposlenih iz drugih razloga sukladno Zakonu o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (Narodne novine br. 80/2008.). Najčešći razlozi brisanja, osim evidentiranog zaposlenja, bili su: odjava s evidencije i nejavljanje Zavodu u dva uzastopna roka bez opravdanih izostanaka (4.818 osoba ili 17,3% ukupnih izlazaka iz evidencije), svojevoljni izlaz iz radne snage (2.799 osoba ili 10,0%), te nepridržavanje zakonskih odredbi o aktivnom traženju posla i raspoloživosti za rad (1.370 osoba ili 4,9%).

Potražnja za radnom snagom (zapošljavanje)

Prijavljena slobodna radna mjesta

Tijekom 2011. godine povećao se broj prijavljenih potreba za radnicima Hrvatskom zavodu za zapošljavanje Područnoj službi Osijek, te su poslodavci prijavili ukupno 10.078 slobodnih radnih mjesta, tj. za 2.014 ili 25,0% više nego u 2010. godini. 1.232 radna mjesta su za rad na neodređeno vrijeme, 12,2% od ukupnih potreba ili 9,0% (102 radna mjesta) više nego u 2010. godini. I pored krize, sezonski karakter poslova u poljoprivredi, turizmu i građevinarstvu uvjetovao je najviše slobodnih radnih mjesta u ožujku (1.599) i rujnu (2.152), dok najmanje u siječnju (446) i prosincu (377 slobodnih radnih mjesta).

S obzirom na rodove zanimanja sukladno Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja (NKZ), poslodavci su tijekom 2011. godine najviše tražili radnike jednostavnih zanimanja (4.169 slobodnih radnih mjesta ili 41,4%), kao što su čistači ulica (javni radovi), radnici u održavanju, vinogradarski radnici, poljoprivredni radnici, čistači/čistačice, drvoprerađivački radnici, vrtlarski radnici, radnici u visokogradnji, radnici za pomoć u kući, ratarski radnici i sl. Relativno dobra tražena zanimanja bila su uslužna i trgovačka (1.289 ili 12,8%), stručnjaka i znanstvenika (1.239 ili 12,3%), te zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji (1.201 ili 11,9%).

Najviše slobodnih radnih mjesta na neodređeno vrijeme bilo je za stručnjake i znanstvenike (378 ili 30,7%), te za inženjere i tehničare (228 ili 18,5%), međutim, najveći udio u ukupnim prijavljenim slobodnim radnim mjestima imaju radna mjesta na neodređeno vrijeme za poljoprivrednike (37,7%) i stručnjake (30,5%).

Tablica 5.	Prijavljena slobodna radna mjesta prema rodovima zanimanjima u 2011. godini				
Rod	Ukupno		Neodređeno		Indeks 2011/2010.
	Broj	%	Broj	% u uk.	
(1) Čelnici, dužnosnici, direktori	8	0,1	1	12,5	38,1
(2) Stručnjaci i znanstvenici	1.239	12,3	378	30,5	160,3
(3) Inženjeri, tehničari i srodna zanimanja	1.119	11,1	228	20,4	123,9
(4) Uredski i šalterski službenici	497	4,9	76	15,3	106,4
(5) Uslužna i trgovačka zanimanja	1.289	12,8	195	15,1	91,3
(6) Poljoprivrednici, lovno-uzg., šum. radnici i ribari	53	0,5	20	37,7	82,8
(7) Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	1.201	11,9	198	16,5	109,2
(8) Rukovatelji strojevima, vozilima	503	5,0	62	12,3	69,9
(9) Jednostavna zanimanja	4.169	41,4	74	1,8	160,1
Ukupno	10.078	100,0	1.232	12,2	125,0

Prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD 2007) tijekom 2011. godine najveći broj zaprimljenih prijava slobodnih radnih mjesta pristigao je iz prerađivačke industrije (1.523 ili 15,1%), javne uprave i obrane za potrebe javnih radova (1.490 ili 14,8%), poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (1.253 ili 12,4%), obrazovanja (1.046 ili 10,4%) i trgovine (853 ili 8,5%). Uspoređujući podatke s prethodnom godinom, najveće apsolutno povećanje broja traženih radnika zabilježeno je zbog javnih radova u javnoj upravi i obrani (za 827), u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (za 779), te obrazovanju (za 391), dok je značajno smanjen broj traženih radnika u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (za 348), administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (za 203), te trgovini (za 174 radnika).

Razlog povećanja prijavljenih slobodnih radnih mjesta je povećanje radnih mjesta u Belom Manastiru (za 772 prijave ili 73,9%), Donjem Miholjcu (za 203 prijave ili 59,7%) i Osijeku od 9,2% ili 361 prijave, budući da Osijek dominira s udjelom od 42,7% u ukupnom broju slobodnih radnih mjesta. Po udjelu slijede Beli Manastir (18,0%), Našice (13,6%), Đakovo (12,3%), Valpovo (8,0%), te Donji Miholjac (5,4%).

Tablica 6.	Prijavljena slobodna radna mjesta po ispostavama u 2010. i 2011. godini						
Godina	PS Osijek	Beli Manastir	Donji Miholjac	Đakovo	Našice	Osijek	Valpovo
2010.	8.064	1.044	340	1.034	1.037	3.939	670
2011.	10.078	1.816	543	1.243	1.370	4.300	806
Indeks 2011/2010.	125,0	173,9	159,7	120,2	132,1	109,2	120,3

Zapošljavanje osoba iz evidencije Zavoda

Tijekom 2011. godine iz evidencije Zavoda zaposleno je ukupno 18.365 osoba, što je za 3.984 osobe ili 27,7% više nego 2010. godine. 17.238 osoba ili 93,9% zaposleno je na temelju radnog odnosa, a 1.127 osoba ili 6,1% na temelju drugih poslovnih aktivnosti. Zapošljavanje na temelju radnog odnosa, u odnosu na prethodnu godinu, poraslo je za 24,8% ili 3.428 osoba. Sezonski poslovi (posebno u poljoprivredi, turizmu i građevinarstvu) utjecali su na najveće zapošljavanje u travnju (2.332 osobe) i rujnu (2.692 osoba), a najmanje u siječnju (709 osoba) i prosincu (858 osoba).

Struktura evidentiranog zapošljavanja

➤ Od ukupna broja zaposlenih, 9.358 osoba bile su **žene**, s udjelom u ukupnom zapošljavanju od 51,0%, naspram 50,5% u 2010. godini. U odnosu na 2010. godinu zapošljavanje žena povećalo se za 29,0% ili 2.102 ženu, a zapošljavanje muškaraca za 26,4% ili 1.883 osobe.

Tablica 7.		Zaposlene osobe s evidencije nezaposlenih prema razini obrazovanja u 2010. i 2011. godini						
		Ukupno	Bez škole i nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	SŠ za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina, gimnazija	Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat
			A	B	C	D	E	F
UKUPNO	2010.	14.381	432	2.446	5.226	4.711	523	1.043
	Struktura	100,0	3,0	17,0	36,3	32,8	3,6	7,3
	2011.	18.365	620	3.097	6.398	5.992	732	1.526
	Struktura	100,0	3,4	16,9	34,8	32,6	4,0	8,3
	Indeks 11/10.	127,7	143,5	126,6	122,4	127,2	140,0	146,3
ŽENE	2010.	7.257	187	1.314	2.046	2.704	337	669
	Struktura	100,0	2,6	18,1	28,2	37,3	4,6	9,2
	2011.	9.358	280	1.645	2.579	3.351	471	1.032
	Struktura	100,0	3,0	17,6	27,6	35,8	5,0	11,0
	Indeks 11/10.	129,0	149,7	125,2	126,1	123,9	139,8	154,3
MUŠKARCI	2010.	7.124	245	1.132	3.180	2.007	186	374
	Struktura	100,0	3,4	15,9	44,6	28,2	2,6	5,2
	2011.	9.007	340	1.452	3.819	2.641	261	494
	Struktura	100,0	3,8	16,1	42,4	29,3	2,9	5,5
	Indeks 11/10.	126,4	138,8	128,3	120,1	131,6	140,3	132,1

➤ **Razina obrazovanja i rodovi zanimanja** - gotovo 68% evidentiranog zapošljavanja odnosi se na osobe sa srednjoškolskim obrazovanjem, uključujući osobe sa završenom trogodišnjom srednjom školom i školom za KV i VKV radnike (6.398 ili 34,8%) te osobe s četverogodišnjom srednjom školom i gimnazijom (5.992 ili 32,6%). Najmanji udio zapošljavanja bio je kod osoba bez i s nezavršenom osnovnom školom, 620 osoba ili 3,4%. U usporedbi s prethodnom godinom povećano je evidentirano zapošljavanje kod svih obrazovnih razina, a najizraženije kod osoba s fakultetom (za 46,3% ili 483 osobe), te prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem i višom školom (za 40,0% ili 209 osoba). Zapošljavanje osoba bez obrazovanja, odnosno bez završene škole, povećalo se za 188 osoba ili 43,5%.

➤ **Prostorno zapošljavanje** - na kretanje zapošljavanja najveći utjecaj imaju promjene u zapošljavanju u Osijeku, budući da Osijek dominira s udjelom od 37,1% u ukupnom broju zaposlenih. Po udjelu slijede Beli Manastir (18,7%), Đakovo (14,8%), Našice (12,2%), Valpovo (9,9%), te Donji Miholjac (7,3%). U odnosu na 2010. godinu

povećanje zapošljavanja najizraženije je u Donjem Miholjcu (za 54,2% ili 474 osobe) i Belom Manastiru (za 39,4% ili 971 osobu).

Tablica 8.		Zaposlene osobe prema razini obrazovanja i ispostavama u 2011. godini						
Razina obrazovanja		Ukupno	Beli Manastir	Donji Miholjac	Đakovo	Našice	Osijek	Valpovo
UKUPNO	A	620	222	70	43	60	150	75
	B	3.097	893	294	464	395	790	261
	C	6.398	970	496	1.055	974	2.275	628
	D	5.992	1.128	356	882	582	2.404	640
	E	732	87	54	106	84	306	95
	F	1.526	138	79	160	146	884	119
	Ukupno	18.365	3.438	1.349	2.710	2.241	6.809	1.818
	Indeks 11/10.	127,7	139,4	154,2	128,7	131,0	119,1	120,7
ŽENE	A	280	110	26	20	27	68	29
	B	1.645	447	154	244	230	423	147
	C	2.579	311	184	423	400	998	263
	D	3.351	636	177	489	299	1.393	357
	E	471	59	30	69	49	212	52
	F	1.032	85	51	112	101	600	83
	Ukupno	9.358	1.648	622	1.357	1.106	3.694	931
	Indeks 11/10.	129,0	146,5	151,3	125,5	131,8	122,8	117,3
MUŠKARCI	A	340	112	44	23	33	82	46
	B	1.452	446	140	220	165	367	114
	C	3.819	659	312	632	574	1.277	365
	D	2.641	492	179	393	283	1.011	283
	E	261	28	24	37	35	94	43
	F	494	53	28	48	45	284	36
	Ukupno	9.007	1.790	727	1.353	1.135	3.115	887
	Indeks 11/10.	126,4	133,4	156,7	132,1	130,2	114,9	124,6

Struktura evidentiranog zapošljavanja na temelju radnog odnosa

Kao što smo naveli, 17.238 osoba ili 93,9% zaposleno je na temelju radnog odnosa, odnosno 24,8% ili 3.428 osoba više u odnosu na 2010. godinu. Poredak pojedinih rodova **zanimanja** (sukladno Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja - NKZ) u evidentiranome zapošljavanju bio je sljedeći:

- uslužna i trgovačka zanimanja (3.871 ili 22,5%),
- jednostavna zanimanja (3.308 ili 19,2%),
- zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji (3.232 ili 18,7%),
- inženjeri, tehničari i srodna zanimanja (2.438 ili 14,1%),
- uredski i šalterski službenici (1.820 ili 10,6%),
- stručnjaci i znanstvenici (1.237 ili 7,2%),
- rukovatelji strojevima i vozilima (1.208 ili 7,0%),
- poljoprivrednici, lovno-uzgojni, šumarski radnici i ribari (117 ili 0,7%),
- te osobe s vojnim zanimanjima (7 zaposlenih).

➡ S obzirom na **radno iskustvo**, od ukupna broja zaposlenih, 14.765 osoba (85,6%) imalo je prethodno radno iskustvo, a 2.473 osobe (14,4%) prvi put je zaposleno. U usporedbi s prethodnom godinom, povećao se udio zaposlenih bez radnog iskustva za 2,1 postotni bod, a smanjio se udio zaposlenih s prethodnim radnim iskustvom.

➡ **Trajanje zaposlenja** - na određeno vrijeme zaposleno je 15.570 osoba (90,3%), a na neodređeno 1.668 osoba (9,7%). U usporedbi s 2010. godinom povećan je udio zapošljavanja na određeno vrijeme, a smanjen na neodređeno vrijeme za 2,2 postotna boda.

➡ **Djelatnosti zaposlenja** - uobičajeno je da u evidenciju nezaposlenih najviše osoba s prethodnim radnim iskustvom dolazi iz prerađivačke industrije, trgovine, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Međutim, ta tri područja djelatnosti, s poljoprivredom, šumarstvom i ribarstvom, istodobno i zapošljavaju najveći broj osoba. U 2011. godini njihov udio u ukupnom zapošljavanju bio je 56,0% (9.653 osobe). Njihovo zapošljavanje utjecalo je i na promjene u ukupnom zapošljavanju, tako je u odnosu na prethodnu godinu zabilježeno povećanje zapošljavanja u prerađivačkoj industriji (za 5,1% ili 144 osobe), trgovini (za 25,9% ili 510 osoba), djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (za 10,6% ili 229 osoba), te poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (za 65,4% ili 718 osoba). Sezonsko zapošljavanje utjecalo je i na rast zapošljavanja u građevinarstvu za 15,6% ili 216 osoba.

Tablica 9.		Prijavljena slobodna radna mjesta i zapošljavanje na temelju ugovora o radu iz evidencije Zavoda prema djelatnostima u 2011. godini					
Djelatnosti NKD-a		Prijavljena slobodna radna mjesta			Zaposleni s evidencije Zavoda		
		Broj	%	Indeks 11/10.	Broj	%	Indeks 11/10.
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.253	12,4	264,3	1.816	10,5	165,4
B	Rudarstvo i vađenje	18	0,2	75,0	15	0,1	65,2
C	Prerađivačka industrija	1.523	15,1	99,8	2.961	17,2	105,1
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom	1	0,0		3	0,0	75,0
E	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	554	5,5	247,3	685	4,0	165,9
F	Građevinarstvo	666	6,6	91,1	1.601	9,3	115,6
G	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla	853	8,5	83,1	2.477	14,4	125,9
H	Prijevoz i skladištenje	139	1,4	79,4	353	2,0	99,2
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	688	6,8	66,4	2.399	13,9	110,6
J	Informacije i komunikacije	69	0,7	71,9	98	0,6	148,5
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	135	1,3	98,5	126	0,7	115,6
L	Poslovanje nekretninama	14	0,1	87,5	36	0,2	69,2
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	332	3,3	164,4	536	3,1	119,1
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	175	1,7	46,3	898	5,2	119,7
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	1.490	14,8	224,7	1.203	7,0	208,1
P	Obrazovanje	1.046	10,4	159,7	857	5,0	121,9
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	665	6,6	165,8	565	3,3	125,0
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	77	0,8	84,6	158	0,9	153,4
S	Ostale uslužne djelatnosti	380	3,8	184,5	423	2,5	151,1
T	Djelatnosti kućanstava kao poslod.; proizvode razl. robu i usluge i obav. različite usluge za vl. potrebe	0	0,0	0,0	28	0,2	82,4
UKUPNO		10.078	100,0	125,0	17.238	100,0	124,8

➡ **Sezonsko zapošljavanje na moru** - Područna služba Osijek, već tradicionalno, zapošljava djelatnike na sezonskim poslovima na moru. Najtraženiji su kvalificirani radnici ugostiteljske struke – kuhari i konobari. Pored njih se zapošljavaju i pomoćni radnici za koje je najvažnije radno iskustvo u ugostiteljskoj struci te poznavanje stranih

jezika. Mlađe osobe i studenti često se zapošljavaju kao turistički animatori. Tijekom 2011. godine s područja Osječko-baranjske županije 2.196 nezaposlenih osoba radilo je na sezonskim poslovima na moru, što je za 11,9% ili 233 osobe više nego 2010. godine. Najviše nezaposlenih osoba zapošljavalo se s područja Osijeka, 748 osoba ili 34,1% zaposlenih. Slijedi zapošljavanje s područja Đakova (425 ili 19,4%), Belog Manastira (347 ili 15,8%), Valpova (316 ili 14,4%), Našica (244 ili 11,1%) i Donjeg Miholjca sa 116 zaposlenih ili 5,3% od ukupno zaposlenih na sezonskim poslovima na moru.

➤ **Zapošljavanje u inozemstvu** - Sezonsko zapošljavanje u SR Njemačkoj ima prilično dugu tradiciju i zasniva se na Sporazumu o postupku zapošljavanja hrvatskih državljana u SR Njemačkoj sklopljenom između Republike Hrvatske i SR Njemačke kojim su uređena prava boravka i rada hrvatskih radnika u Njemačkoj. Rad hrvatskih državljana u inozemstvu ograničen je radnom vizom koju izdaje strana država za određeno vremensko razdoblje. S područja Osječko-baranjske županije sezonsko zapošljavanje radnika u SR Njemačkoj od 2003. godine u porastu je i nema ograničavajućih kvota. Hrvatski zavod za zapošljavanje posreduje pri zapošljavanju u inozemstvu jedino u Saveznoj Republici Njemačkoj i to za: sezonsko zapošljavanje, zapošljavanje gostujućih radnika, zapošljavanje medicinskih sestara/tehničara, te zapošljavanje studenata za vrijeme ljetnih praznika. Tijekom 2011. godine putem Zavoda zaposleno je 717 radnika, što je za 78 radnika (7,2%) više u odnosu na prethodnu 2010. godinu (2005. godine 634 radnika, 2006. godine 786 radnika, 2007. godine 787 radnika i 2008. godine 705 radnika, 2009. godine 582 radnika, 2010. godine 669 radnika).

Biti gostujući radnik (Gastarbeitnehmer) u SR Njemačkoj nosi veće prednosti od statusa sezonskog radnika, ali su i uvjeti za taj način zapošljavanja zahtjevniji. Na taj se način već godinama zapošljavaju stručni radnici radi stručnog usavršavanja i učenja jezika i to u trajanju od 12 do 18 mjeseci. Radnici ne smiju biti mlađi od 18 godina niti stariji od 40 godina i moraju imati najmanje srednju stručnu spremu. Broj potencijalnih gostujućih radnika ograničen je na 500 osoba godišnje, od toga 200 stručnjaka iz djelatnosti ugostiteljstva, te 300 osoba ostalih struka. Od kandidata se zahtjeva zadovoljavajuće znanje njemačkog jezika. Selekcija kandidata održava se dva puta godišnje u Hrvatskoj uz prisutnost suradnika ZAV-a i predstavnika Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Uz dokumentaciju kandidat mora priložiti dokaz o poznavanju njemačkog jezika

Stope zapošljavanja

Godišnja stopa zapošljavanja pokazuje koliko se osoba zaposlilo na temelju radnog odnosa od ukupna broja nezaposlenih koji su tijekom godine tražili zaposlenje. U 2011. godini stopa zapošljavanja iznosila je 28,1%, što znači da se na sto novoprijavljenih i nezaposlenih osoba zaposlilo 28 osoba. U odnosu na prethodnu godinu stopa zapošljavanja povećala se za 4,0 postotna boda (4 osobe).

➤ **Razina obrazovanja i rodovi zanimanja** - postoje značajne razlike u stopi zapošljavanja prema završenom obrazovanju, tako se kretala od 15,4% za radnike bez završene osnovne škole i 22,4% sa završenom osnovnom školom, preko 29,9% za radnike sa završenom četverogodišnjom i 30,8% sa završenom trogodišnjom srednjom školom, do 33,6% za radnike sa završenim prvim stupnjem fakulteta i 36,8% sa završenim fakultetom. Dakle, viša razina obrazovanosti povezana je s većom stopom zapošljavanja.

Tablica 10.	Struktura nezaposlenih osoba 31. prosinca 2011. godine i stope zapošljavanja u 2011. godini prema rodovima zanimanja				
Rod NKZ	Ukupno	Udio žena	Dob stariji od 50 god.	Ø trajanje nezaposl. (mjeseci)	Stope zapošljavanja 2011.
(0) Vojna zanimanja	3			1,3	35,0
(1) Čelnici i članovi zak. i državnih tijela, direktori	3		33,3	3,1	
(2) Stručnjaci i znanstvenici	1.504	61,6	13,0	6,6	36,7
(3) Inženjeri, tehničari i srodna zanimanja	3.943	45,4	15,1	8,1	30,7
(4) Uredski i šalterski službenici	3.811	74,0	23,0	13,9	25,6

(5) Uslužna i trgovačka zanimanja	6.463	73,4	15,2	9,2	31,7
(6) Poljoprivrednici, lovno-uzg., šum. radnici i ribari	338	66,9	11,5	16,4	21,0
(7) Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	5.671	22,3	27,5	11,7	30,1
(8) Rukovatelji strojevima, vozilima	2.214	36,4	39,9	16,7	30,1
(9) Jednostavna zanimanja	9.524	61,4	34,0	20,5	21,6
Ukupno	33.474	55,1	25,0	13,0	28,1

Da bi dobili što bolju sliku strukture nezaposlenih i zapošljavanja po zanimanjima u prethodnoj smo tablici prikazali osnovne pokazatelje (spolna i dobna struktura, trajanje nezaposlenosti, stope zapošljavanja) za ocjenjivanje lakše, odnosno teže zapošljivih rodova zanimanja. Postoje značajne razlike u stopi zapošljavanja između zanimanja razvrstanih prema rodovima, stopa zapošljavanja u 2011. godini kretala se od 21,0% za poljoprivredne, šumske radnike do 36,7% za stručnjake i znanstvenike.

Unutar rodova zanimanja također postoje velike razlike u stopi zapošljavanja između skupina zanimanja. Tablica 11. prikazuje deset skupina zanimanja s najvećom stopom zapošljavanja i deset skupina zanimanja s najnižom stopom zapošljavanja. Obuhvaćene su najfrekventnije skupine zanimanja (iznad 30 nezaposlenih) na kraju 2011. godine.

Tablica 11.	Skupine zanimanja s najvećom i najnižom stopom zapošljavanja				
	Skupine zanimanja	Nezaposlenost 31.12.2011.			Stope zapošljavanja 2011.
		Ukupno	Žena	Ø trajanje nezaposl. (mjeseci)	
10 s najvećim stopama zapošljavanja					
(8283) Sastavljači elektroničke i telekomunikacijske opreme	38	33	4,8	53,6	
(3311) Nastavnici u osnovnim školama	66	56	6,8	52,1	
(2221) Doktori medicine	42	28	2,7	51,3	
(2331) Učitelji u osnovnim školama	40	29	1,8	47,4	
(2321) Prof. društveno-humanističkih predmeta u sred. školama	121	93	3,6	45,6	
(2146) Dipl. inženjeri kemijske, prehrambene i biotehnologije	64	46	7,2	43,4	
(5169) Zanimanja u zaštiti d.n.	195	35	11,1	41,1	
(8332) Rukovatelji građevinskim i sličnim strojevima	118		7,3	40,9	
(4222) Recepcionari i srodna zanimanja	30	22	6,6	39,3	
(8324) Vozači teških teretnih i vučnih vozila	410	1	9,9	39,2	
10 s najnižim stopama zapošljavanja					
(9133) Pralje i glačarice	34	31	38,7	14,3	
(9132) Čistačice i posluga	2.745	2.705	24,8	14,3	
(6112) Vrtlari i srodna zanimanja	187	154	13,8	14,0	
(7352) Kemijski laboranti	45	42	14,5	13,5	
(9330) Transportni radnici	860	377	23,7	13,3	
(3122) Računalni operatori	32	5	7,6	13,0	
(4122) Financijski i statistički službenici	37	29	27,3	8,7	
(4223) Telefonisti i srodna zanimanja	31	19	30,5	8,6	
(9151) Dostavljači, nosači i srodna zanimanja	133	38	52,7	5,9	
(9911) Radnici bez zanimanja	43	25	0,5	4,2	

► Promatramo li stopu zapošljavanja **po regionalnim područjima** naše županije, tj. po ispostavama prosječna stopa zapošljavanja bila je 28,5%. Stope relativno više od prosječne ostvarene su u Belom Manastiru (30,1%) i Donjem

Miholjcu (33,4%). Novoprijavljene osobe, kao i zaposlene osobe, utjecale su na niže stope zapošljavanja u Osijeku (28,0%), Đakovu (27,3%), Valpovu (27,1%) i Našicama (24,8%).

Tablica 12.	Stope zapošljavanja po ispostavama u 2010. i 2011. godini						
Godina	PS Osijek	Beli Manastir	Donji Miholjac	Đakovo	Našice	Osijek	Valpovo
2010.	24,1	23,9	24,9	23,0	20,9	25,5	24,3
2011.	28,1	30,1	33,4	27,3	24,8	28,0	27,1
Razlika 2011/2010.	4,0	6,2	8,5	4,3	3,9	2,5	2,9

Ponuda radne snage (nezaposlenost)

Tijekom 2011. godine broj nezaposlenih u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područne službe Osijek kretao se prema uobičajenom sezonskom obrascu. Početkom godine nezaposlenost je bila visoka i blago opadala, potom se od kraja ljeta povećavala sve do kraja godine. U skladu s tim, najveći broj nezaposlenih zabilježen je u siječnju (35.490 osoba), a najmanji u rujnu (30.281 osoba). Registrirana nezaposlenost tijekom godine smanjivala se po prosječnoj mjesečnoj stopi od 0,1% ili 61 osobu. Istovremeno, nezaposlenost žena smanjivala se po prosječnoj mjesečnoj stopi od 0,3% ili 65 žena.

Tablica 13.	Broj evidentiranih nezaposlenih osoba u 2010. i 2011. godini			
Godina	Prosječni broj	Verižni indeks	Dana 31.12.	Verižni indeks
2010.	32.723	114,6	34.211	108,8
2011.	32.663	99,8	33.474	97,8

Krajem prosinca 2011. godine u evidenciji su zabilježena 33.474 nezaposlena, što je 2,2% ili 737 nezaposlenih osoba više nego na kraju 2010. godine. Udio nezaposlenih u ukupnoj populaciji Republike Hrvatske na dan 31.12.2011. godine bio je 10,6%.

Nezaposlenost prema spolu, dobi i razini obrazovanja

U 2011. godini prosječni broj nezaposlenih smanjio se za 0,2% u usporedbi s prethodnom godinom. Međutim, smanjenje nezaposlenosti nije bilo u oba spola. Zbog većeg broja novoprijavljenih muškaraca, prosječni broj nezaposlenih muškaraca povećao se za 1,1%, a nezaposlenih žena smanjio se za 1,2%.

Tablica 14.	Prosječni broj nezaposlenih prema spolu u 2010. i 2011. godini		
	Ukupno	Žene	Muškarci
2010.	32.723	18.336	14.387
Struktura	100,0	56,0	44,0
2011.	32.663	18.114	14.549
Struktura	100,0	55,5	44,5

Indeks 2011/2010.

99,8

98,8

101,1

Budući da je došlo do postotnog povećanja prosječna broja nezaposlenih muškaraca, smanjio se udio žena u ukupnom broju nezaposlenih s 56,0% u 2010. godini na 55,5% u 2011. godini.

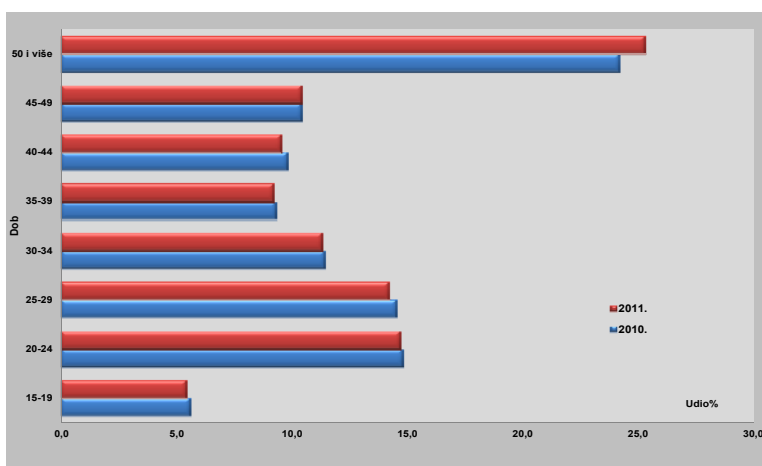
Što se tiče nezaposlenosti prema dobi, prosječni broj nezaposlenih smanjio se u svim dobnim skupinama do 54 godine, a najviše u dobnim skupinama od 40 do 44 godine (za 3,8%), od 15 do 19 godina (za 3,3%), te u dobnj

skupini od 50 do 54 godina (za 2,5%). Nezaposlenost najstarijih dobnih skupina od 55 i više godina povećala se za 10,2% ili 428 osoba.

Tablica 15.	Prosječni broj nezaposlenih osoba prema dobi u 2010. i 2011. godini								
	2010.				2011.				Indeks 11/10.
Dob	Ukupno	%	Muškarci	Žene	Ukupno	%	Muškarci	Žene	
Od 15 do 19	1.831	5,6	1.018	813	1.771	5,4	1.019	752	96,7
Od 20 do 24	4.831	14,8	2.396	2.435	4.805	14,7	2.411	2.394	99,5
Od 25 do 29	4.734	14,5	1.962	2.772	4.633	14,2	1.967	2.666	97,9
Od 30 do 34	3.725	11,4	1.360	2.365	3.700	11,3	1.374	2.326	99,3
Od 35 do 39	3.063	9,4	999	2.064	3.018	9,2	1.045	1.973	98,5
Od 40 do 44	3.227	9,9	1.075	2.152	3.103	9,5	1.005	2.098	96,2
Od 45 do 49	3.401	10,4	1.296	2.105	3.386	10,4	1.282	2.104	99,6
Od 50 do 54	3.733	11,4	1.533	2.200	3.641	11,2	1.496	2.145	97,5
55 i više	4.178	12,8	2.748	1.430	4.606	14,1	2.950	1.656	110,2
Ukupno	32.723	100,0	14.387	18.336	32.663	100,0	14.549	18.114	99,8

Tijekom jednogodišnjeg razdoblja udio najstarijih nezaposlenih osoba (starijih od 50 godina) u prosječnoj nezaposlenosti povećao se za 1,0 postotni bod, te i dalje čine nešto više od jedne četvrtine nezaposlenih (25,3%). Potrebno je napomenuti da se radi o jednoj od najugroženijih kategorija na tržištu rada danas. Naime, kada ostanu nezaposlene, te osobe vrlo teško nalaze novi posao te najčešće upadaju u zamku dugotrajne nezaposlenosti. Također treba posebnu pozornost obratiti na mlade osobe od 15 do 24 godine čiji se udio neznatno smanjio s 20,4% u 2010. godini na 20,1% u 2011. godini.

Grafikon 3.
Struktura nezaposlenih osoba
prema dobi
u 2010. i 2011. godini

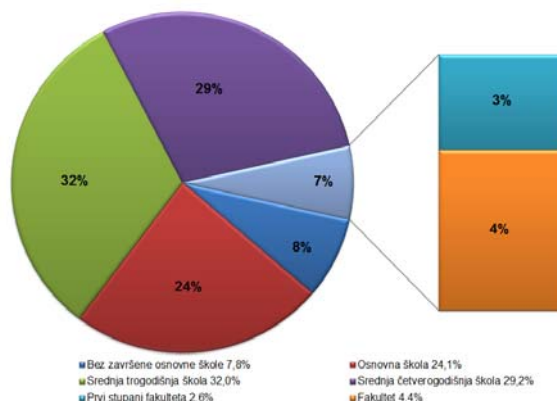
Prema **razini obrazovanja**, na neznatno smanjenje prosječne nezaposlenosti utjecalo je smanjenje nezaposlenih sa završenom osnovnom (za 2,7% ili 219 osoba) i trogodišnjom srednjom školom (za 1,1% ili 113 osoba). Kod ostalih razina obrazovanja zabilježeno je povećanje nezaposlenih, najizraženije kod osoba sa završenim fakultetom (za 9,3%) i prvim stupnjem fakulteta (za 5,9%). Razlog tome je, i pored znatnog povećanja

zapošljavanja, povećan broj novoprijavljenih osoba. Istodobno nešto manje povećanje prosječna broja zabilježeno je kod nezaposlenih bez i s nezavršenom osnovnom školom (za 3,5%) i sa završenom četverogodišnjom srednjom školom (0,2%).

Tablica 16.		Prosječni broj nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja u 2010. i 2011. godini						
		Ukupno	Bez škole i nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	SŠ za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina, gimnazija	Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat
			A	B	C	D	E	F
UKUPNO	2010.	32.723	2.449	8.082	10.575	9.511	800	1.306
	Struktura	100,0	7,5	24,7	32,3	29,1	2,4	4,0
	2011.	32.663	2.534	7.863	10.462	9.530	847	1.427
	Struktura	100,0	7,8	24,1	32,0	29,2	2,6	4,4
	Indeks 11/10.	99,8	103,5	97,3	98,9	100,2	105,9	109,3
ŽENE	2010.	18.336	1.211	4.797	5.131	5.911	478	808
	Struktura	100,0	6,6	26,2	28,0	32,2	2,6	4,4
	2011.	18.114	1.272	4.593	5.021	5.844	490	894
	Struktura	100,0	7,0	25,4	27,7	32,3	2,7	4,9
	Indeks 11/10.	98,8	105,0	95,7	97,9	98,9	102,5	110,6
MUŠKARCI	2010.	14.387	1.238	3.285	5.444	3.600	322	498
	Struktura	100,0	8,6	22,8	37,8	25,0	2,2	3,5
	2011.	14.549	1.262	3.270	5.441	3.686	357	533
	Struktura	100,0	8,7	22,5	37,4	25,3	2,5	3,7
	Indeks 11/10.	101,1	101,9	99,5	99,9	102,4	110,9	107,0

Najviše nezaposlenih bilo je u obrazovnoj skupini sa završenom srednjom školom za zanimanja do 3 godine ili školom za KV i VKV radnike - 32,0% od ukupna prosječna broja nezaposlenih. Nakon te skupine, slijedi skupina osoba sa srednjom školom za zanimanja u trajanju od 4 i više godina i gimnazijom (29,2%) i sa završenom osnovnom školom (24,1%). Osobe sa završenom srednjom školom bilo koje vrste čine nešto više od 60% ukupna prosječna broja nezaposlenih. Međutim, ne treba izgubiti iz vida da osobe s nezavršenom ili završenom osnovnom školom čine 31,9% nezaposlenih. Naposljetku, udio osoba sa završenim prvim stupnjem fakulteta, fakultetom i akademijom čini manjinu nezaposlenih (svega 7,0%). Struktura nezaposlenih žena prema završenom obrazovanju nešto je povoljnija od strukture nezaposlenih muškaraca. Tako je 32,3% nezaposlenih žena četverogodišnjeg srednjoškolskog obrazovanja, a muškaraca 25,3%. Udio nezaposlenih muškaraca bez završene osnovne škole je 8,7%, dok je kod žena 7,0%.

Grafikon 4.
Struktura nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja u 2011. godini (prosječno)

Nezaposlenost prema radnom iskustvu i djelatnostima prethodnog zaposlenja

Tijekom 2011. godine u ukupnoj evidentiranoj nezaposlenosti nalazile su se prosječno mjesečno 6.294 osobe bez radnog staža, tj. 19,3% od prosječne nezaposlenosti. Povećanje njihova broja tijekom godine od 4,8%, utjecalo je i na povećanje njihova udjela u ukupnoj prosječnoj nezaposlenosti za 1,0 postotni bod. Udio nezaposlenih žena bez radnog iskustva je 58,7%, što je veći udio od ukupne nezaposlenosti za 3,2 postotna boda.

Dakle, kudikamo veći broj nezaposlenih jesu osobe s prethodnim radnim iskustvom, kojih je tijekom godine bilo prosječno mjesečno 26.369 ili 88,7%, gdje dominiraju osobe s radnim iskustvom od 20 i više godina, 5.461 osoba ili 16,8%. Zabrinjava njihov vrlo visok udio, jer su to osobe koje pripadaju starijim dobnim skupinama (od 50 i više godina). U odnosu na 2010. godinu prosječni broj nezaposlenih s radnim iskustvom smanjio se za 1,3% ili 350 osoba.

Radni staž	Prosječni broj nezaposlenih osoba prema prethodnom radnom iskustvu u 2010. i 2011. godini								
	2010.				2011.				Indeks
	Ukupno	%	Muškarci	Žene	Ukupno	%	Muškarci	Žene	
bez staža	6.004	18,3	2.403	3.601	6.294	19,3	2.597	3.697	104,8
do 1 godine	4.434	13,6	1.840	2.594	4.570	14,0	1.940	2.630	103,1
1 - 2 godine	3.036	9,3	1.091	1.945	2.861	8,8	1.017	1.844	94,2
2 - 3 godine	2.160	6,6	832	1.328	2.021	6,2	777	1.244	93,6
3 - 5 godina	3.003	9,2	1.131	1.872	2.995	9,2	1.154	1.841	99,7
5 - 10 godina	4.130	12,6	1.713	2.417	4.078	12,5	1.676	2.402	98,7
10 - 20 godina	4.424	13,5	2.107	2.317	4.383	13,4	2.116	2.267	99,1
20 - 30 godina	3.658	11,2	1.699	1.959	3.580	11,0	1.679	1.901	97,9
30 i više godina	1.874	5,7	1.571	303	1.881	5,8	1.593	288	100,4
Ukupno	32.723	100,0	14.387	18.336	32.663	100,0	14.549	18.114	99,8

Značajne se razlike u broju nezaposlenih osoba, koje su prethodno bile zaposlene, pojavljuju ako se one razvrstaju prema djelatnosti prethodnog zaposlenja. Tako je, primjerice, najveće povećanje broja nezaposlenih zabilježeno među osobama koje su prethodno radile u javnoj upravi i obrani (236 osoba), djelatnosti pružanja smještaja te pripremi i usluživanju hrane (162 osobe), dok najveće smanjenje osoba koje su došle iz trgovine (308 osoba), prerađivačke industrije (285 osoba), te ostalih uslužnih djelatnosti (174 osobe).

Spomenute promjene broja nezaposlenih prema djelatnosti prethodnog zaposlenja donijele su bitnu preinaku sastava ukupna broja nezaposlenih. Tako se udio nezaposlenih koji su prethodno radili u trgovini (17,1% nezaposlenih) smanjio za 0,9 postotnih bodova, dok se u javnoj upravi i obrani povećao (3,4% nezaposlenih) povećao za 0,9 postotnih bodova. Udio nezaposlenih koji su prethodno radili u prerađivačkoj industriji ostao je nešto manji od jedne četvrtine i na prvom mjestu. Slijede skupine nezaposlenih koji su prethodno bili zaposleni u

građevinarstvu (11,1%), te djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, što je očito posljedica vrlo visokog sezonskog zapošljavanja u turizmu.

Tablica 18.		Prosječni broj nezaposlenih osoba prema djelatnosti prethodnog zaposlenja u 2011. godini						
Djelatnost		2011.				Indeks 2011/2010.		
		Ukupno	Udio	Žene	Muškarci	Uk.	Ž	M
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2.315	8,8	1.117	1.198	104,4	103,0	105,6
B	Rudarstvo i vađenje	32	0,1	4	28	66,7	66,7	66,7
C	Prerađivačka industrija	6.565	24,9	3.578	2.987	95,8	94,3	97,8
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom	8	0,0	2	6	80,0	66,7	85,7
E	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelat. sanacije okoliša	564	2,1	215	349	127,9	141,4	120,8
F	Građevinarstvo	2.937	11,1	429	2.508	95,0	97,1	94,6
G	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla	4.497	17,1	2.899	1.598	93,6	93,5	93,8
H	Prijevoz i skladištenje	551	2,1	200	351	96,0	100,0	93,9
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	2.815	10,7	1.987	828	106,1	104,4	110,4
J	Informacije i komunikacije	212	0,8	104	108	100,5	96,3	104,9
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	264	1,0	184	80	92,6	90,6	97,6
L	Poslovanje nekretninama	80	0,3	55	25	95,2	88,7	113,6
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	797	3,0	471	326	101,1	96,1	109,4
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	958	3,6	553	405	104,7	103,8	106,0
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	904	3,4	382	522	135,3	163,9	120,0
P	Obrazovanje	530	2,0	440	90	107,5	108,4	103,4
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	466	1,8	362	104	92,8	91,4	98,1
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	191	0,7	113	78	86,8	83,1	92,9
S	Ostale uslužne djelatnosti	1.358	5,1	1.036	322	88,6	87,6	92,0
T	Djelatnosti kućanstava kao poslod.; proizvode razl. robu i usluge i obav. različite usluge za vl. potrebe	323	1,2	284	39	98,5	95,3	130,0
U	Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	2	0,0	2		100,0	100,0	
Ukupno		26.369	100,0	14.417	11.952	98,7	97,8	99,7

Nezaposlene osobe s invaliditetom

U skladu s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda i Akcijskim planom Vijeća Europe, Vlada Republike Hrvatske 5. listopada 2007. donijela je drugu Nacionalnu strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, prema kojoj je „pravo na rad i zapošljavanje osoba s invaliditetom jedno je od temeljnih ljudskih prava i onemogućavanje ostvarivanje toga prava predstavlja njihovo kršenje i diskriminaciju.“

Ciljevi Nacionalne strategije:

- ☐ učiniti hrvatsko društvo što osjetljivijim i prilagođenijim za nužne promjene u korist izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom

- ☐ stvoriti uvjete za njihovo aktivno uključivanje i ravnopravno sudjelovanje u društvu
- ☐ poštivanje urođenog dostojanstva i uvažavanje posebnih interesa
- ☐ sprečavanje bilo kakve diskriminacije i snaženje svih oblika društvene solidarnosti

Krajem 2011. godine u Područnoj službi Osijek evidentirane su 694 osobe s invaliditetom, odnosno 6 osoba (0,9%) manje nego u prosincu 2010. godine i udio nezaposlenih osoba s invaliditetom u ukupnoj nezaposlenosti bio je 2,1%. Istovremeno u Republici Hrvatskoj evidentirane su 5.992 osobe s invaliditetom (1,9% od ukupna broja nezaposlenih osoba), te je Osječko-baranjska županija s udjelom od 10,6% druga po broju evidentiranih osoba s invaliditetom (iza Grada Zagreba).

Tablica 19.		Nezaposlene osobe s invaliditetom 31. prosinca 2010. i 2011. godine					
		Ukupno	Invalidi domovinskog rata	Invalidi rada	Kategorizirana omladina	Ostali invalidi	Vojni invalidi
UKUPNO	2010.	700	19	25	571	57	28
	Struktura	100,0	2,7	3,6	81,6	8,1	4,0
	2011.	694	16	23	577	52	26
	Struktura	100,0	2,3	3,3	83,1	7,5	3,7
	Indeks 11/10.	99,1	84,2	92,0	101,1	91,2	92,9
ŽENE	2010.	305	1	3	274	17	10
	Struktura	100,0	0,3	1,0	89,8	5,6	3,3
	2011.	313	1	4	278	22	8
	Struktura	100,0	0,3	1,3	88,8	7,0	2,6
	Indeks 11/10.	102,6	100,0	133,3	101,5	129,4	80,0
MUŠKARCI	2010.	395	18	22	297	40	18
	Struktura	100,0	4,6	5,6	75,2	10,1	4,6
	2011.	381	15	19	299	30	18
	Struktura	100,0	3,9	5,0	78,5	7,9	4,7
	Indeks 11/10.	96,5	83,3	86,4	100,7	75,0	100,0

Struktura nezaposlenih osoba s invaliditetom:

➤ **Spolna struktura:** 313 ili 45,1% nezaposlenih žena s invaliditetom i 381 ili 54,9% nezaposlenih muškaraca s invaliditetom

➤ **Dobna struktura:** nezaposlenošću su jednako pogođene sve dobne skupine - od 15 do 24 godine (18,0%), od 25 do 34 godine (29,0%), od 35 do 44 godine (23,9%) i od 45 godina i više (29,1%)

➤ **Razina obrazovanja:** dominiraju nezaposlene osobe sa završenom srednjom školom u trajanju do 3 godine i školom za KV i VKV radnike, 518 osoba ili 74,6%. Slijede osobe sa završenom osnovnom školom (80 ili 11,5%), srednjom školom u trajanju od 4 i više godina (59 ili 8,5%), fakultetom (9 ili 1,3) i višom školom, I. stupnjem fakulteta (2 ili 0,3%). 26 osoba s invaliditetom (3,8%) je bez škole i nezavršene osnovne škole

➤ **Radno iskustvo:** većina osoba s invaliditetom je bez radnog iskustva (285 osoba ili 41,1%) ili imaju staža do jedne godine (141 osoba ili 20,3%)

➤ **Trajanje nezaposlenost:** 466 osoba s invaliditetom (67,2%) čeka na posao duže od godinu dana, a među njima čak 326 osoba (70,0%) čeka na posao duže od 3 godine

Tijekom 2011. godine s evidencije Područne službe Osijek zaposleno je 156 osoba s invaliditetom, odnosno 63 osobe (67,7%) više nego u istom razdoblju 2010. godine i udio u ukupnom zapošljavanju bio je 0,9%. Istovremeno

u Republici Hrvatskoj zaposleno je 1.465 osoba s invaliditetom (0,9% od ukupna broja zaposlenih osoba), te je Osječko-baranjska županija s udjelom od 10,6% druga po broju zaposlenih osoba s invaliditetom (iza Grada Zagreba).

Kako je velika uloga savjetnika u posredovanju pri zapošljavanju, u Područnoj službi Osijek radi savjetnik specijaliziran za rad s nezaposlenim osobama s invaliditetom. Naglašen je individualni rad s nezaposlenim osobama s invaliditetom kako bi što bolje i pouzdanije utvrdili njihove osobne i radne potencijale te u konačnici napravili realne profesionalne planove koji bi bili u skladu sa stvarnim mogućnostima osoba s invaliditetom, ali i potrebama otvorenog tržišta rada. Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi mjere aktivne politike zapošljavanja koje su namijenjene teško zapošljivim skupinama nezaposlenih osoba, među kojima su kao ciljana skupina uvrštene i nezaposlene osobe s invaliditetom. Riječ je o sufinanciranju zapošljavanja osoba s invaliditetom, financiranju

obrazovanja za potrebe tržišta rada te uključivanje u javne radove. Tijekom 2011. godine 17 nezaposlenih osoba s invaliditetom prošlo je stručno osposobljavanje:

- ☐ po jedna osoba za armirača, keramičara, montera građevinskih elemenata - monter suhe gradnje, zavarivača TIB postupkom, njegovateljicu, slastičara, te voditelja/voditeljicu u programu, za izradu i provedbu projekata financiranih iz EU fondova
- ☐ po dvije osobe za administratora/administratoricu područne računalne mreže, te sobaricu
- ☐ šest osoba za medicinskog masera

66 osobe s invaliditetom zaposleno je u javnim radovima. Preko projekta "Posao i edukacija za osobe s invaliditetom" koji je trajao od 4. prosinca 2010. do 3. prosinca 2011. godine, 42 nezaposlene osobe s invaliditetom prošle su stručno osposobljavanje (21 za pomoćnog krojača i 21 za pomoćnog cvječara).

Nezaposleni hrvatski branitelji

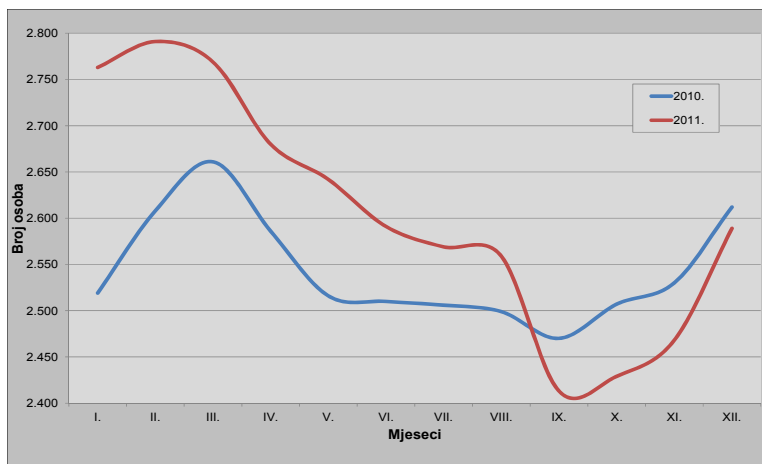
U 2011. godini, za razliku od ukupne nezaposlenosti, zabilježen je rast nezaposlenih hrvatskih branitelja. Tako je tijekom 2011. godine u Područnoj službi Osijek evidentirano prosječno mjesečno 2.605 hrvatskih branitelja, što je za 61 branitelja ili 2,4% više nego 2010. godine. Nezaposlenost hrvatskih branitelja tijekom godine kretala se kao i ukupna nezaposlenost, najviše evidentiranih nezaposlenih hrvatskih branitelja bilo je u veljači (2.791 branitelj), dok najmanje u rujnu (2.413 branitelja). Prosječno mjesečno prijavljivala su se 123 nova nezaposlena hrvatska branitelja, dok se zapošljavalo 88 (ukupno zaposlena 1.052 hrvatska branitelja) i brisano iz evidencije (iz ostalih razloga osim zaposlenja) prosječno mjesečno 46 hrvatskih branitelja.

Tablica 20.	Prosječni broj nezaposlenih hrvatskih branitelja prema razini obrazovanja u 2010. i 2011. godini						
	Ukupno	Bez škole i nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	SŠ za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina, gimnazija	Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat
2010.	2.544	209	885	839	525	41	45
Struktura	100,0	8,2	34,8	33,0	20,6	1,6	1,8
Udio (%) u nezap.	7,8	8,5	11,0	7,9	5,5	5,1	3,4
2011.	2.605	227	920	848	524	44	42
Struktura	100,0	8,7	35,3	32,6	20,1	1,7	1,6
Udio (%) u nezap.	8,0	9,0	11,7	8,1	5,5	5,2	2,9
Indeks 2011/2010.	102,4	108,6	104,0	101,1	99,8	107,3	93,3

U strukturi nezaposlenih hrvatskih branitelja, prema završenom obrazovanju, najviše je bilo osoba sa završenom osnovnom školom, te je njihov udio (35,3%) mnogo veći od udjela ukupne nezaposlenosti (24,1%), dok je kod osoba sa završenom četverogodišnjom srednjom školom mnogo manji (20,1%). Izrazito veliki broj nezaposlenih hrvatskih branitelja ima završenu trogodišnju srednju školu, 32,6% hrvatskih branitelja.

Najveći broj evidentiranih nezaposlenih hrvatskih branitelja na području je Osijeka, 913 ili 35,0%. Slijede ispostave Đakovo s 571 (21,9%), Našice sa 408 (15,7%), Beli Manastir s 292 (11,2%), Valpovo s 265 (10,2%) i Donji Miholjac sa 156 (6,0%) nezaposlenih hrvatskih branitelja. U odnosu na prosjek 2009. godine rast nezaposlenih hrvatskih branitelja zabilježen je gotovo na čitavom području Osječko-baranjske županije, Belom Manastiru za 4,3% ili 12 osoba, Donjem Miholjcu za 2,0% ili 3 osobe, Đakovu za 5,9% ili 32 osobe, Osijeku za 1,1% ili 10 osoba i Valpovu za 2,7% ili 7 osoba, osim u Našicama gdje se broj nezaposlenih hrvatskih branitelja smanjio za 0,7% ili 3 branitelja.

Grafikon 5.
Nezaposleni hrvatski branitelji
u 2010. i 2011. godini

Trajanje nezaposlenosti

Osobe u evidenciji nezaposlenih mogu se razvrstati prema trajanju njihove nezaposlenosti. Usporeni rast novoprijavljenih osoba utjecao je na trajanje nezaposlenost, te je potkraj 2011. godine **prosječno trajanje nezaposlenosti** bilo 13 mjeseci, kao i na kraju 2010. godine. Tijekom godine 70,8% nezaposlenih osoba bilo je nezaposleno dulje od 6 mjeseci, a 54,8% dulje od jedne godine. U usporedbi s prethodnom godinom, povećao se udio osoba dužeg trajanja nezaposlenosti, a smanjio udio kratkotrajno nezaposlenih osoba (za 3,2 postotna boda).

Tablica 21.	Prosječni broj nezaposlenih osoba prema trajanju nezaposlenosti u 2010. i 2011. godini								
	2010.				2011.				Indeks 11/10.
Trajanje nezaposlenosti	Ukupno	%	Muškarci	Žene	Ukupno	%	Muškarci	Žene	
Do 3 mjeseca	5.759	17,6	2.922	2.837	5.681	17,4	2.857	2.824	98,6
3 - 6 mjeseci	4.337	13,3	2.211	2.126	3.854	11,8	1.857	1.997	88,9
6 - 9 mjeseci	3.244	9,9	1.639	1.605	2.922	9,0	1.387	1.535	90,1
9 - 12 mjeseci	2.552	7,8	1.274	1.278	2.293	7,0	1.070	1.223	89,9
1 - 2 godine	5.607	17,1	2.598	3.009	6.213	19,0	3.048	3.165	110,8
2 - 3 godine	2.207	6,7	776	1.431	3.290	10,1	1.505	1.785	149,1
3 - 5 godina	2.686	8,2	779	1.907	2.481	7,6	821	1.660	92,4
5 - 8 godina	2.831	8,7	924	1.907	2.428	7,4	768	1.660	85,8
8 i više	3.500	10,7	1.264	2.236	3.501	10,7	1.236	2.265	100,0
Ukupno	32.723	100,0	14.387	18.336	32.663	100,0	14.549	18.114	99,8

Osim što nezaposlene žene čine veći udio u ukupnoj nezaposlenosti, one i duže čekaju na zaposlenje. 58,2% nezaposlenih žena čekalo je na zaposlenje duže od godinu dana, dok je taj udio kod nezaposlenih muškaraca bio 50,7%.

Trajanje nezaposlenosti različito je s obzirom na **razinu završenog obrazovanja**, tj. trajanje nezaposlenosti opada s povećanjem razine obrazovanosti. Kratkotrajna nezaposlenost (do jedne godine) bila je najučestalija kod osoba

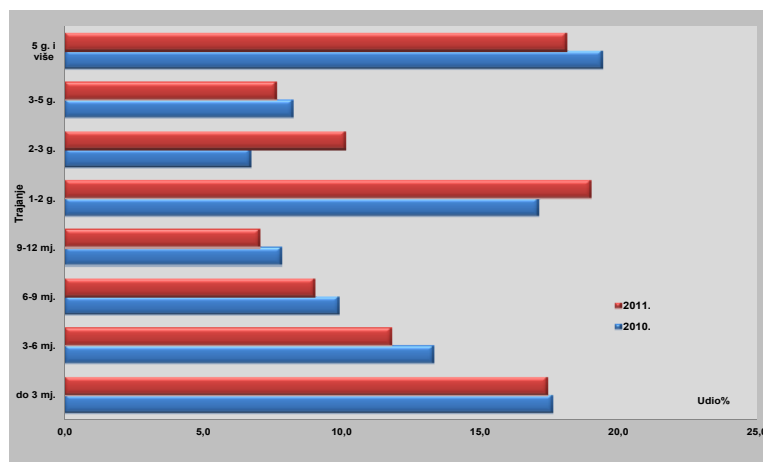
sa završenim fakultetom - 61,6% nezaposlenih tijekom 2011. čekalo je na posao do jedne godine. U najnepovoljnijem položaju bile su osobe bez škole i sa završenom osnovnom školom, od kojih je 70,2% odnosno 63,5% čekalo na posao duže od godinu dana.

Tablica 22.	Struktura (%) nezaposlenih osoba prema trajanju nezaposlenosti i razini obrazovanja u 2011. godini (godišnji prosjek)						
Trajanje nezaposlenosti	Ukupno	Bez škole i nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	SŠ za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina, gimnazija	Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat
Kratkotrajna Nezaposlenost	45,2	29,8	36,5	47,9	50,1	54,2	61,6
Dugotrajna nezaposlenost	54,8	70,2	63,5	52,1	49,9	45,8	38,4

Dugotrajna nezaposlenost najizraženija je kod nezaposlenih osoba najstarijih **dobnih skupina**. Međutim, ako znamo da duže čekanje na posao (preko godinu dana) otežava povratak u aktivnost, možemo reći da su i mlađe nezaposlene osobe pogođene dugotrajnom nezaposlenošću. Tako u svim dobnim skupinama od 30 godina, više od 50% nezaposlenih čekalo je posao duže od godine dana: od 30 do 34 godine 51,7%, od 35 do 39 godina 57,9%, od 40 do 44 godine 61,8%, od 45 do 49 godina 62,9% i 75,5% nezaposlenih osoba životne dobi od 50 i više godina čekalo je posao duže od godinu dana.

Tablica 23.	Struktura (%) nezaposlenih osoba prema trajanju nezaposlenosti i dobi u 2011. godini (godišnji prosjek)								
Trajanje nezaposlenosti	Ukupno	Dobna struktura							
		15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50 i više
Kratkotrajna nezaposlenost	45,2	81,5	63,8	58,8	48,3	42,1	38,2	37,1	24,5
Dugotrajna nezaposlenost	54,8	18,5	36,2	41,2	51,7	57,9	61,8	62,9	75,5

Grafikon 6.
Struktura nezaposlenih osoba
prema čekanju na zaposlenje
u 2010. i 2011. godini

Prostorna nezaposlenost

Kao što je već prethodno istaknuto, prosječni broj nezaposlenih u 2011. godini bio je 0,2% manji od prosječna broja nezaposlenih u 2010. godini. Međutim, analiza nezaposlenosti pokazuje da su postojale značajne razlike u opsegu povećanja nezaposlenosti između gradova i općina.

Povećanje nezaposlenosti u gradovima zabilježeno je u Đakovu za 5,6% ili 153 osobe, Belom Manastiru za 0,8% ili 12 osoba, Našicama za 0,5% ili 11 osoba i Osijeku za 0,3% ili 28 osoba, dok smanjenje u Donjem Miholjcu za 5,2% ili 55 osoba, Belišću za 2,6% ili 38 osoba i Valpovu za 0,9% ili 11 osoba. Od 36 općina, najveće povećanje prosječna broja nezaposlenih osoba zabilježeno je u općinama Donja Motičina (9,5% ili 23 osobe), Trnava (9,3% ili 17 osoba) i Gorjani (5,3% ili 9 osoba), a smanjenje u općinama Ernestinovo (8,3% ili 18 osoba), Bozovac (8,1% ili 39 osoba) i Viškovci (6,4% ili 14 osoba).

S obzirom na spol, najveći udio žena u ukupnom broju nezaposlenih po gradovima i općinama u 2011. godini imale su općine Vuka (65,4%), Donja Motičina (61,6%), Koška (59,6%), Čeminac (57,8% nezaposlenih žena), dok gradovi Našice (60,2%) i Valpovo (58,0%). Nezaposleni muškarci su dominirali u Gorjanima (55,7%) i Magadenovcu (52,2% nezaposlenih muškaraca).

Najveći udio nestručnih osoba, osoba bez škole, nezavršene i završene osnovne škole, imale su općine Levanjska Varoš (56,3%), Jagodnjak (55,0%), Podgorač (49,6%), Vladislavci (48,4%) i Petlovac (47,8%), dok gradovi Beli Manastir (35,9%) i Belišće (35,8% nezaposlenih osoba). Stručne osobe dominiraju u Petrijevcima (74,4%), Čepinu (74,1%), Bizovcu (71,2%), Ernestinovu (68,7%) i Bilju (67,6%), dok u gradovima u Osijeku (78,5%) i Đakovu (75,1%).

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (Središnja služba Zagreb, Odjel plana i analize), broj korisnika mirovinskog osiguranja (zaposlenih) 31. prosinca 2011. u odnosu na isti dan 2010. godine porastao je u trinaest općina i gradovima Belišću (za 8,3% ili 204 osobe), Donjem Miholjcu (za 1,9% ili 57 osoba), Osijeku (1,6% ili 792 osobe) i Našicama (za 1,2% ili 62 osobe). Najveće apsolutno povećanje broja zaposlenih zabilježeno je u Popovcu (82 osobe), Semeljima (72 osobe) i Đurđenovcu (16 osoba), dok je značajno postotno smanjenje zabilježeno u općinama Vladislavci (30,8% ili 49 osoba), Petrijevci (10,9% ili 42 osobe), Levanjska Varoš (9,6% ili 14 osoba), Jagodnjak (8,4% ili 21 osoba), Podravska Moslavina (8,2% ili 7 osoba), Vuka (7,9% ili 15 osoba), Darda (6,7% ili 196 osoba), te u gradovima Valpovo (3,8% ili 96 osoba) i Beli Manastir (za 2,9% ili 83 osobe). Prema spolu, zaposleni muškarci dominiraju u većini općina i gradova Osječko-baranjske županije, osim u općini Antunovac (53,5% zaposlenih su žene) te gradovima Beli Manastir (52,8%) i Belišće (51,7%). Napominjemo da se ovdje radi o podacima prema mjestu rada, te se zbog dnevnih migracija ne mogu uspoređivati s brojem nezaposlenih koji se vode prema mjestu stanovanja.

Tablica 24.	Prosječna nezaposlenost prema općini/gradu stanovanja od 2007. do 2011. godine						
Grad/Općina	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	Indeks 2011/2002.	Indeks 2011/2010.
Antunovac	220	226	261	316	322	138,2	101,9
Beli Manastir	1.438	1.366	1.441	1.535	1.547	85,7	100,8
Belišće	1.241	1.204	1.435	1.464	1.426	110,8	97,4
Bilje	438	411	469	531	509	84,0	95,9
Bizovac	386	380	436	483	444	99,6	91,9
Čeminac	223	210	236	288	291	90,4	101,0
Čepin	962	824	902	1.076	1.032	83,4	95,9
Darda	1.038	987	1.060	1.134	1.103	87,2	97,3
Donja Motičina	231	204	229	241	264	109,5	109,5
Donji Miholjac	986	846	876	1.067	1.012	78,6	94,8
Draž	365	340	367	404	387	75,4	95,8
Drenje	291	274	284	315	319	115,2	101,3
Đakovo	1.828	1.689	2.086	2.727	2.880	92,8	105,6
Đurđenovac	1.115	1.002	1.053	1.136	1.081	75,0	95,2
Erdut	929	822	876	946	925	72,7	97,8
Ernestinovo	190	157	170	216	198	66,4	91,7
Feričanci	286	255	280	308	320	96,4	103,9
Gorjani	137	131	147	171	180	118,4	105,3
Jagodnjak	425	387	413	442	438	93,0	99,1
Kneževi Vinogradi	583	535	589	650	677	88,2	104,2
Koška	456	466	488	550	542	111,3	98,5
Levanjska Varoš	124	123	130	145	144	160,0	99,3
Magadenovac	218	193	197	214	208	71,5	97,2
Marijanci	220	185	222	257	244	81,3	94,9
Podravska Moslavina	110	111	121	146	152	104,8	104,1
Našice	1.916	1.801	1.983	2.144	2.154	93,0	100,5
Osijek	7.171	6.413	7.231	8.654	8.682	77,9	100,3
Petlovac	307	291	328	347	345	78,8	99,4
Petrijevci	197	195	221	253	250	105,9	98,8
Podgorač	437	423	449	504	490	103,6	97,2
Popovac	310	284	308	349	337	78,0	96,6
Punitovci	155	141	167	201	202	121,0	100,5
Satnica Đakovačka	170	163	217	263	274	142,0	104,2
Semeljci	274	246	271	323	318	71,8	98,5
Strizivojna	176	162	196	244	256	107,6	104,9
Šodolovci	168	164	170	194	202	252,5	104,1
Trnava	149	139	153	182	199	136,3	109,3
Valpovo	1.035	1.027	1.162	1.279	1.268	88,5	99,1

Viljevo	259	230	235	253	262	86,5	103,6
Viškovci	153	146	171	219	205	105,1	93,6
Vladislavci	191	192	221	216	217	118,6	100,5
Vuka	120	105	111	126	127	71,8	100,8

Tablica 25.	Korisnici mirovinskog osiguranja (zaposleni) prema mjestu rada 31. prosinca 2010. i 2011. godine						
	2010.			2011.			Indeks 11/10.
Grad/Općina	Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	
Antunovac	228	68	160	219	73	146	96,1
Beli Manastir	2.871	1.508	1.363	2.788	1.471	1.317	97,1
Belišće	2.460	681	1.779	2.664	694	1.970	108,3
Bilje	610	235	375	592	235	357	97,0
Bizovac	469	236	233	477	237	240	101,7
Čeminac	187	89	98	187	89	98	100,0
Čepin	905	411	494	863	400	463	95,4
Darda	2.904	902	2.002	2708	877	1831	93,3
Donja Motičina	40	16	24	40	15	25	100,0
Donji Miholjac	2.995	1.161	1.834	3052	1.226	1826	101,9
Draž	292	119	173	302	130	172	103,4
Drenje	335	149	186	344	153	191	102,7
Đakovo	8.153	3.683	4.470	8.144	3.725	4.419	99,9
Đurđenovac	1.028	455	573	1.044	467	577	101,6
Erdut	545	221	324	521	215	306	95,6
Ernestinovo	287	138	149	280	140	140	97,6
Feričanci	363	125	238	367	129	238	101,1
Gorjani	220	107	113	225	104	121	102,3
Jagodnjak	251	105	146	230	88	142	91,6
Kneževi Vinogradi	531	190	341	543	206	337	102,3
Koška	385	173	212	372	174	198	96,6
Levanjska Varoš	146	70	76	132	60	72	90,4
Magadenovac	299	120	179	294	127	167	98,3
Marijanci	176	67	109	166	65	101	94,3
Podravska Moslavina	85	29	56	78	29	49	91,8
Našice	5.189	2.110	3.079	5.251	2.186	3.065	101,2
Osijek	49.751	23.313	26.438	50.543	24.034	26.509	101,6
Petlovac	180	54	126	192	59	133	106,7
Petrijevci	386	84	302	344	102	242	89,1
Podgorač	319	131	188	309	123	186	96,9
Popovac	130	62	68	212	70	142	163,1
Punitovci	161	48	113	171	47	124	106,2
Satnica Đakovačka	258	76	182	253	70	183	98,1
Semeljci	687	233	454	759	265	494	110,5
Strizivojna	520	220	300	519	217	302	99,8
Šodolovci	2		2	2		2	100,0
Trnava	140	60	80	145	61	84	103,6
Valpovo	2.516	1.320	1.196	2.420	1.294	1.126	96,2
Viljevo	197	83	114	193	82	111	98,0

Nezaposlenost i zapošljavanje 2011. u Osječko-baranjskoj županiji

Viškovci	172	49	123	175	50	125	101,7
Vladislavci	159	67	92	110	42	68	69,2
Vuka	189	100	89	174	90	84	92,1

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Središnja služba Zagreb, Odjel plana i analize (siječanj 2011., siječanj 2012.)

Tablica 26.		Prosječni broj nezaposlenih osoba po općinama/gradovima i razini obrazovanja u 2011. godini						
Grad/Općina	Ukupno	Žene	Bez škole i nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	SŠ za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina, gimnazija	Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat
Antunovac	322	183	18	87	125	80	4	8
Beli Manastir	1.547	806	161	394	395	510	28	59
Belišće	1.426	818	181	330	407	427	45	36
Bilje	509	274	37	128	164	157	8	15
Bizovac	444	236	18	110	166	124	6	20
Čeminac	291	168	11	88	91	92	3	6
Čepin	1.032	589	69	198	386	301	29	49
Darda	1.103	611	225	299	270	265	24	20
Donja Motičina	264	163	19	85	106	44	3	7
Donji Miholjac	1.012	529	85	248	350	265	31	33
Draž	387	197	37	129	104	108	4	5
Drenje	319	165	17	114	119	65	3	1
Đakovo	2.880	1.534	105	613	1.036	921	86	119
Đurđenovac	1.081	591	106	309	378	244	21	23
Erdut	925	508	82	263	270	278	14	18
Ernestinovo	198	110	7	55	69	59	3	5
Feričanci	320	165	36	83	112	75	7	7
Gorjani	180	82	12	66	65	33	2	2
Jagodnjak	438	229	67	174	100	91	3	3
Kneževi Vinogradi	677	362	53	234	189	180	10	11
Koška	542	323	54	152	190	125	10	11
Levanjska Varoš	144	76	19	62	33	27	1	2
Magadenovac	208	99	24	62	78	39	3	2
Marijanci	244	129	23	68	82	60	6	5
Podravska Moslavina	152	82	10	43	60	36	1	2
Našice	2.154	1.297	212	480	794	519	66	83
Osijek	8.682	4.904	345	1.521	2.614	3.113	332	757
Petlovac	345	197	44	121	81	85	8	6
Petrijevci	250	137	12	52	88	79	8	11
Podgorač	490	274	84	159	157	82	4	4
Popovac	337	174	42	116	74	98	5	2
Punitovci	202	110	11	64	67	53	2	5
Satnica Đakovačka	274	145	22	81	103	62	1	5
Semeljci	318	177	33	90	118	69	3	5
Strizivojna	256	148	14	76	81	80	4	1
Šodolovci	202	107	19	57	74	47	3	2
Trnava	199	108	10	64	87	31	4	3
Valpovo	1.268	736	66	261	431	418	38	54

Viljevo	262	132	36	85	94	37	4	6
Viškovci	205	111	19	62	69	49	4	2
Vladislavci	217	123	26	79	61	44	3	4
Vuka	127	83	12	37	46	29	1	2

Neujednačenost kretanja nezaposlenosti u proteklom desetogodišnjem razdoblju bilježimo i u ispostavama Područne službe Osijek:

Tablica 27.	Prosječni broj nezaposlenih osoba po ispostavama u razdoblju od 2002. do 2011. godine							
Godina	Ukupno	Žene	Beli Manastir	Donji Miholjac	Đakovo	Našice	Osijek	Valpovo
2002.	37.417	20.310	6.650	2.340	4.988	5.309	14.730	3.400
2003.	33.458	18.783	5.881	2.097	4.600	4.949	13.026	2.905
2004.	32.482	18.284	5.776	2.135	4.162	4.753	12.726	2.930
2005.	32.120	18.188	5.911	2.110	4.070	4.801	12.284	2.944
2006.	30.176	17.821	5.646	1.976	3.792	4.659	11.207	2.896
2007.	27.806	17.079	5.131	1.793	3.625	4.438	9.960	2.859
2008.	25.633	16.148	4.825	1.564	3.388	4.150	8.902	2.804
2009.	28.561	17.146	5.221	1.652	4.010	4.481	9.943	3.254
2010.	32.723	18.336	5.682	1.936	4.999	4.885	11.743	3.478
2011.	32.663	18.114	5.635	1.879	5.205	4.853	11.702	3.389
Indeks 11/02.	87,3	89,2	84,7	80,3	104,4	91,4	79,4	99,7

✗ **Beli Manastir:** U proteklih deset godina nezaposlenost se smanjila za 15,3%. Tijekom 2011. godine registrirano je prosječno mjesečno 5.635 nezaposlenih osoba, što je za 0,8% ili 47 osoba manje u odnosu na prosjek 2010. godine. Nezaposlenost se tijekom godine povećavala po prosječnoj mjesečnoj stopi od 0,3% ili 13 osoba. Najveća nezaposlenost zabilježena je u siječnju (6.081 osoba), a najmanja u rujnu (5.012 osoba). U prosincu 2011. godine evidentirane su 5.994 nezaposlene osobe, što je za 2,6% ili 150 osoba više u odnosu na prosinac 2010. godine.

✗ **Donji Miholjac:** U proteklih deset godina nezaposlenost se smanjila za 19,7%. Tijekom 2011. godine registrirano je prosječno mjesečno 1.879 nezaposlenih osoba, što je za 2,9% ili 57 osoba manje u odnosu na prosjek 2010. godine. Nezaposlenost se tijekom godine smanjivala po prosječnoj mjesečnoj stopi od 0,6% ili 13 osoba. Najveća nezaposlenost zabilježena je u veljači (2.175 osoba), a najmanja u rujnu (1.637 osoba). U prosincu 2011. godine evidentirana je 1.921 nezaposlena osoba, što je za 7,7% ili 161 osobu manje u odnosu na prosinac 2010. godine.

✗ **Đakovo:** U proteklih deset godina nezaposlenost je porasla za 4,4%. Tijekom 2011. godine registrirano je prosječno mjesečno 5.205 nezaposlenih osoba, što je za 4,1% ili 206 osoba više u odnosu na prosjek 2010. godine. Nezaposlenost se tijekom godine smanjivala prosječno mjesečno za 4 osobe. Najveća nezaposlenost zabilježena je u veljači (5.583 osoba), a najmanja u rujnu (4.832 osobe). U prosincu 2011. godine evidentirano je 5.327 nezaposlenih osoba, što je za 0,9% ili 49 osoba manje u odnosu na prosinac 2010. godine.

✗ **Našice:** U proteklih deset godina nezaposlenost se smanjila za 8,6%. Tijekom 2011. godine registrirane su prosječno mjesečno 4.853 nezaposlene osobe, što je za 0,7% ili 32 osobe manje u odnosu na prosjek 2010. godine. Nezaposlenost se tijekom godine smanjivala po prosječnoj mjesečnoj stopi od 0,1% ili 7 osoba. Najveća nezaposlenost zabilježena je u siječnju (5.150 osoba), a najmanja u listopadu (4.652 osoba). U prosincu 2011. godine evidentirano je 4.950 nezaposlenih osoba, što je za 1,7% ili 85 osoba manje u odnosu na prosinac 2010. godine.

Tablica 28.		Prosječni broj nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja i ispostavama u 2011. godini						
Razina obrazovanja		Ukupno	Beli Manastir	Donji Miholjac	Đakovo	Našice	Osijek	Valpovo
UKUPNO	A	2.534	676	178	313	511	578	278
	B	7.863	1.683	506	1.359	1.268	2.294	753
	C	10.462	1.467	664	1.858	1.736	3.646	1.091
	D	9.530	1.586	437	1.416	1.092	3.950	1.049
	E	847	94	44	111	111	390	97
	F	1.427	129	50	148	135	844	121
	Ukupno	32.663	5.635	1.879	5.205	4.853	11.702	3.389
	Indeks 11/10.	99,8	99,2	97,1	104,1	99,3	99,7	97,4
ŽENE	A	1.272	348	80	144	269	309	122
	B	4.593	946	278	772	792	1.339	466
	C	5.021	618	302	850	929	1.762	560
	D	5.844	982	256	862	659	2.435	650
	E	490	56	23	63	70	222	56
	F	894	70	31	86	93	540	74
	Ukupno	18.114	3.020	970	2.777	2.812	6.607	1.928
	Indeks 11/10.	98,8	99,1	97,8	100,5	99,5	98,1	97,6
MUŠKARCI	A	1.262	328	98	169	242	269	156
	B	3.270	737	228	587	476	955	287
	C	5.441	849	362	1.008	807	1.884	531
	D	3.686	604	181	554	433	1.515	399
	E	357	38	21	48	41	168	41
	F	533	59	19	62	42	304	47
	Ukupno	14.549	2.615	909	2.428	2.041	5.095	1.461
	Indeks 11/10.	101,1	99,3	96,3	108,5	99,1	101,7	97,3

✗ **Osijek:** U proteklih deset godina nezaposlenost se smanjila za 20,6%. Tijekom 2011. godine registrirane su prosječno mjesečno 11.702 nezaposlene osobe, što je za 0,3% ili 41 osobu manje u odnosu na prosjek 2010. godine. Nezaposlenost se tijekom godine smanjivala po prosječnoj mjesečnoj stopi od 0,3% ili 36 osoba. Najveća nezaposlenost zabilježena je u siječnju (12.876 osoba), a najmanja u rujnu (10.960 osoba). U prosincu 2011. godine evidentirana je 11.891 nezaposlena osoba, što je za 3,5% ili 429 osoba manje u odnosu na prosinac 2010. godine.

✗ **Valpovo:** U proteklih deset godina nezaposlenost se smanjila za 0,3%. Tijekom 2011. godine registrirano je prosječno mjesečno 3.389 nezaposlenih osoba, što je za 2,6% ili 89 osoba manje u odnosu na prosjek 2010. godine. Nezaposlenost se tijekom godine smanjivala po prosječnoj mjesečnoj stopi od 0,4% ili 14 osoba. Najveća nezaposlenost zabilježena je u veljači (3.687 osoba), a najmanja u kolovozu (3.164 osobe). U prosincu 2011. godine evidentirana je 3.391 nezaposlena osoba, što je za 4,6% ili 163 osoba manje u odnosu na prosinac 2010. godine.

Prostorne razlike ne postoje samo u opsegu već i u strukturi nezaposlenih osoba. Prema stanju nezaposlenih na kraju prosinca 2011. godine, najlošiju strukturu nezaposlenih imale su nezaposlene osobe s područja Našica i Belog Manastira: udio nezaposlenih žena u Našicama bio je 57,3%, udio starijih osoba u Belom Manastiru bio je 27,7%, udio nezaposlenih osoba bez i sa završenom osnovnom školom u Belom Manastiru bio je 41,5% i najduže

trajanje nezaposlenosti bilo je u Našicama, 57,3% nezaposlenih osoba čekalo je na zaposlenje duže od godinu dana.

Tablica 29.	Struktura nezaposlenih osoba 31. prosinca 2011. godine i stope zapošljavanja u 2011. godini po ispostavama					
Ispostava	Ukupno	Udio žena	Dob stariji od 50 godina	Bez i sa završenom osnovnom školom	Trajanje duže od 1 godine	Stope zapošljav. 2011.
Beli Manastir	5.994	54,2	27,7	41,5	48,1	30,1
Donji Miholjac	1.921	50,9	25,4	36,7	47,1	33,4
Đakovo	5.327	52,6	21,0	31,8	51,5	27,3
Našice	4.950	57,3	23,4	38,8	57,3	24,8
Osijek	11.891	55,7	25,5	24,4	50,1	28,0
Valpovo	3.391	57,2	27,0	30,9	51,8	27,1
Ukupno	33.474	55,1	25,0	32,1	51,0	28,1

Na području naše zemlje nisu sve regije podjednako pogođene nezaposlenošću. Potkraj 2011. godine najveći apsolutni broj evidentiranih nezaposlenih osoba imale su Splitsko-dalmatinska županija (43.225 osoba ili 13,7% ukupne nezaposlenosti Republike Hrvatske), Grad Zagreb (38.900 osoba ili 12,3%) i Osječko-baranjska županija (33.474 osoba ili 10,6%).

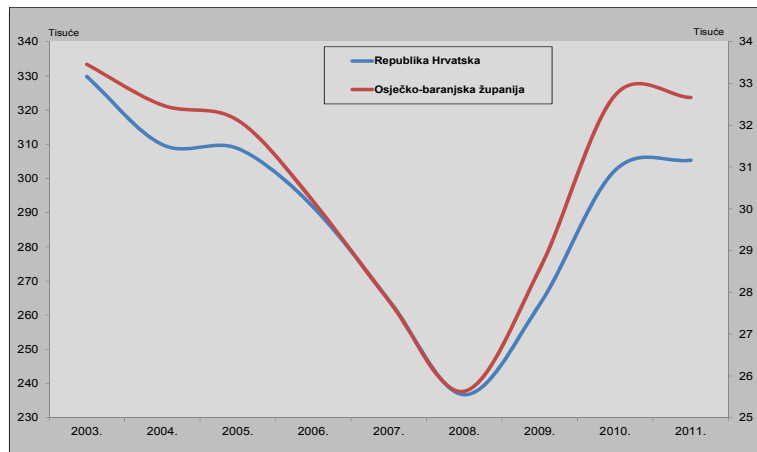
Tablica 30.	Nezaposlene osobe po županijama 31. prosinca 2011. godine						
Red. broj	Županija	Nezaposlenost				Indeks	
		Ukupno	%	Žene	Udio žena	12.11/12.10.	Ø11/Ø10.
1.	Zagrebačka	15.728	5,0	8.030	51,1	98,2	104,5
2.	Krapinsko-zagorska	7.470	2,4	3.577	47,9	102,9	108,0
3.	Sisačko-moslavačka	18.422	5,8	10.003	54,3	96,6	97,7
4.	Karlovačka	11.403	3,6	6.342	55,6	96,1	94,8
5.	Varaždinska	9.973	3,2	4.596	46,1	97,7	101,5
6.	Koprivničko-križevačka	7.557	2,4	3.692	48,9	98,1	98,2
7.	Bjelovarsko-bilogorska	12.149	3,9	5.793	47,7	97,9	95,2
8.	Primorsko-goranska	18.512	5,9	10.484	56,6	94,4	99,5
9.	Ličko-senjska	3.165	1,0	1.678	53,0	89,4	97,1
10.	Virovitičko-podravska	9.896	3,1	5.144	52,0	100,3	101,7
11.	Požeško-slavonska	6.183	2,0	3.298	53,3	101,5	103,5
12.	Brodsko-posavska	17.149	5,4	9.709	56,6	100,9	103,7
13.	Zadarska	11.118	3,5	6.285	56,5	96,7	96,6
14.	Osječko-baranjska	33.474	10,6	18.428	55,1	97,8	99,8
15.	Šibensko-kninska	8.155	2,6	4.399	53,9	96,8	97,2
16.	Vukovarsko-srijemska	18.925	6,0	10.120	53,5	97,1	98,0
17.	Splitsko-dalmatinska	43.225	13,7	24.535	56,8	106,0	105,3
18.	Istarska	8.994	2,9	4.988	55,5	97,0	99,6
19.	Dubrovačko-neretvanska	8.290	2,6	4.621	55,7	99,2	98,4
20.	Međimurska	6.750	2,1	3.419	50,7	92,7	96,4
21.	Grad Zagreb	38.900	12,3	19.835	51,0	97,5	105,2
Republika Hrvatska		315.438	100,0	168.976	53,6	98,6	101,0

Regionalne razlike ne postoje samo u opsegu već i u strukturi nezaposlenih osoba. Da bismo što bolje uočili te razlike, izdvojili smo županije s najvećim brojem evidentiranih nezaposlenih osoba. Za razliku od prijašnjih godina Primorsko-goranska županija se po broju nezaposlenih nalazila iza Vukovarsko-srijemske i Sisačko-moslavačke županije.

Tablica 31.	Struktura nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja i županijama 31. prosinca 2011. godine						
Županija	Ukupno	Bez škole i nezavrš. osnovna škola	Osnovna škola	SŠ za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina, gimnazija	Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat
Splitsko-dalmatinska	43.225	1,5	15,8	37,7	31,4	6,2	7,4
Grad Zagreb	38.900	3,4	17,7	25,3	33,2	6,6	13,8
Osječko-baranjska	33.474	8,7	23,4	31,8	29,1	2,6	4,4
Primorsko-goranska	18.925	3,4	26,8	38,5	25,6	3,1	2,6
Vukovarsko-srijemska	18.512	5,1	17,2	32,0	30,3	5,4	10,0
Sisačko-moslavačka	18.422	8,9	29,5	33,2	23,4	2,9	2,1
Republika Hrvatska	315.438	5,8	21,9	34,3	27,7	4,4	5,9

Ako promatramo udio nezaposlenih prema najnižem i najvišem završenom obrazovanju, vidimo koliko su te razlike velike. Udio nezaposlenih bez završene i sa završenom osnovnom školom u Republici Hrvatskoj je 27,7% nezaposlenih, a udio nezaposlenih s fakultetom 5,9%. U Gradu Zagrebu, Splitsko-dalmatinskoj i Primorsko-goranskoj županiji udio nezaposlenih s najnižim obrazovanjem dosta je ispod republičkog, dok s najvišim obrazovanjem iznad republičkog je u Gradu Zagrebu, Vukovarsko-srijemskoj i Splitsko-dalmatinskoj županij.

Grafikon 7.
Prosječna nezaposlenost u Osječko-baranjskoj županiji i Republici Hrvatskoj od 2003. do 2011. godine

Prava tijekom nezaposlenosti

Prava nezaposlenih osoba, prema odredbama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Narodne novine“ br. 80/08,121/10), sastoje se od prava na: novčanu naknadu, mirovinsko osiguranje, novčanu pomoć, naknadu troškova tijekom obrazovanja, jednokratnu novčanu pomoć, naknadu putnih i selidbenih troškova te produžene naknade.

Novčana naknada

Pravo na novčanu naknadu nezaposlena osoba stječe pod uvjetom da u trenutku prestanka radnog odnosa ima 9 mjeseci rada u posljednja 24 mjeseca. Da bi nezaposlena osoba ostvarila pravo na novčanu naknadu, mora se u roku od 30 dana od prestanka radnog odnosa, prestanka bolovanja, odnosno porodijskog dopusta prijaviti ovlaštenoj službi za zapošljavanje te podnijeti zahtjev za ostvarivanje naknade. Pravo na novčanu naknadu ne može ostvariti osoba kojoj je radni odnos prestao njezinom krivnjom ili sporazumom. Dužina prava na novčanu naknadu ovisna je o ukupnom vremenu provedenome na radu, kako je to utvrđeno Zakonom.

Nezaposlenoj osobi koja ima pravo na novčanu naknadu može se, na njezin zahtjev, isplatiti naknada u jednokratnom iznosu. Isplata novčane naknade u jednokratnom iznosu može se odobriti za otvaranje obrta odnosno samostalne djelatnosti, a i za zapošljavanje u trgovačkom društvu u kojem nezaposlena osoba ima najviše 25% udjela ili za volontiranje prema propisima o radu. Osnovica za utvrđivanje visine novčane naknade čini prosjek obračunate plaće umanjene za doprinose za obvezna osiguranja ostvaren u tromjesečnom razdoblju koje je prethodilo prestanku radnog odnosa. Novčana naknada za prvih 90 dana korištenja iznosi 70% a za preostalo vrijeme korištenja 35% od osnovice. Osobama kojima je novčana naknada utvrđena sve do ispunjavanja prvih uvjeta za mirovinu utvrđuje se visina novčane naknade za prvih 90 dana mjeseci 70%, a za preostalo vrijeme korištenja u visini 35% od osnovice.

U Hrvatskom zavodu za zapošljavanje Područnoj službi Osijek, tijekom 2011. godine novčanu naknadu koristilo je prosječno mjesečno 5.613 nezaposlenih osoba, što je za 12,6% ili 806 korisnika manje nego u 2010. godini. Od prosječna broja nezaposlenih novčanu naknadu koristilo je 17,2% nezaposlenih osoba.

Tablica 32.		Prosječni broj korisnika novčane naknade prema razini obrazovanja i ispostavama u 2011. godini						
Razina obrazovanja		Ukupno	Beli Manastir	Donji Miholjac	Đakovo	Našice	Osijek	Valpovo
UKUPNO	A	346	53	25	46	54	92	76
	B	1.203	223	82	241	157	353	147
	C	2.012	266	126	332	252	758	278
	D	1.672	234	65	260	154	709	250
	E	172	11	10	18	19	91	23
	F	208	19	7	23	16	126	17
	Ukupno	5.613	806	315	920	652	2.129	791
	Indeks 11/10.	87,4	86,0	84,2	88,0	98,3	84,9	88,6
ŽENE	Ukupno	2.576	364	121	368	280	1.128	315
	Indeks 11/10.	88,1	88,8	83,4	90,9	107,7	84,1	86,8

MUŠKARCI	Ukupno	3.037	442	194	552	372	1.001	476
	Indeks 11/10.	86,9	83,9	84,7	86,3	92,3	85,9	89,8

Smanjenje prosječna broja korisnika novčane naknade zabilježeno je u svim ispostavama, Belom Manastiru za 14,0% ili 131 korisnika, Donjem Miholjcu za 15,8% ili 59 korisnika, Đakovu za 12,0% ili 125 korisnika, Našicama za 1,7% ili 11 korisnika, Osijeku za 15,1% ili 378 korisnika i Valpovu za 11,4% ili 102 korisnika.

Prestanak vođenja evidencije o nezaposlenim osobama

Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti propisano je kada se nezaposlena osoba prestaje voditi u evidenciji nezaposlenih. U 2011. godini doneseno je 950 prvostupanjskih rješenja o brisanju osoba iz evidencije nezaposlenih. Na rješenja o brisanju podneseno je 180 žalbi, od kojih je 20 riješeno pozitivno.

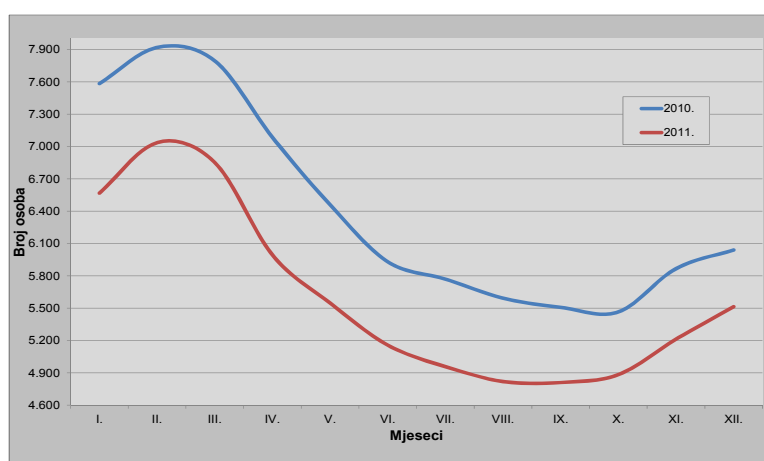
Novčana pomoć i naknada troškova tijekom obrazovanja

Pravo na novčanu pomoć u visini neoporezivog iznosa stipendije prema posebnom propisu ima nezaposlena osoba koju je Zavod uputio na obrazovanje. Nezaposlena osoba koju je Zavod uputio na obrazovanje ima pravo na naknadu troškova prijevoza tijekom toga obrazovanja u visini stvarnih troškova prijevoza sredstvima javnog prijevoza, stvarnih troškova za obvezne udžbenike, troškova prehrane i troškova propisane zaštitne odjeće, obuće i drugih pomagala. Novčanu pomoć radi obrazovanja u 2011. godini koristilo je 1.050 osoba.

Jednokratna novčana pomoć i naknada putnih i selidbenih troškova

Nezaposlena osoba kojoj Zavod nije u mogućnosti osigurati zaposlenje u mjestu prebivališta, a koja sama ili posredovanjem Zavoda nađe zaposlenje u drugom mjestu, ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć, te na naknadu putnih i selidbenih troškova za sebe, bračnog druga i djecu, od mjesta prebivališta do mjesta zaposlenja. Uvjeti za korištenje ovoga prava utvrđeni su Odlukom o jednokratnoj novčanoj pomoći i naknadi putnih i selidbenih troškova. U 2011. godini novčanu naknadu u jednokratnom iznosu za otvaranje obrta ili trgovačkog društva koristilo je 40 osoba, jednokratnu novčanu pomoć za nezaposlene osobe koje su same ili posredstvom Zavoda našle zaposlenje u drugom mjestu koristila je jedna osoba, a putne troškove za sezonski rad na moru koristilo je 1.485 osoba.

Grafikon 8.
Korisnici novčane naknade
u 2010. i 2011. godini

Profesionalno usmjeravanje i obrazovanje

Prema standardima kvalitete usluga profesionalnog usmjeravanja i obrazovanja, u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje Područnoj službi Osijek, Odsjek za profesionalno usmjeravanje i obrazovanje provodi niz stručnih postupaka kojima je cilj utjecati na razinu zapošljivosti nezaposlenih osoba i tražitelja zaposlenja, ali i preventivno djelovati na usklađivanje ponude i potražnje na tržištu rada davanjem stručne pomoći učenicima završnih razreda osnovne i srednje škole pri odabiru škole, odnosno zanimanja.

Profesionalno informiranje i savjetovanje

Profesionalno informiranje i savjetovanje su aktivnosti usmjerene na različite korisnike: nezaposlene osobe - vezano za doškolovanje i razvoj profesionalne karijere, učenike VIII. razreda osnovne škole koji se nalaze pred izborom prvog zanimanja i maturante kojima su nužne informacije i savjeti o mogućnostima studiranja i zapošljavanja. Posebna pozornost posvećena je posebnim kategorijama nezaposlenih (osobama sa invaliditetom, starijoj populaciji bez osnovne škole, socijalno isključenima) i učenicima s teškoćama u razvoju i zdravstvenim teškoćama, koji imaju sužene mogućnosti izbora zanimanja.

Korisnici	Profesionalno informiranje i savjetovanja	Broj korisnika
Učenici osnovnih škola	Grupno informiranje	1.500
	Individualno informiranje i savjetovanje	820
Učenici osnovnih škola Učenici srednjih škola	Individualno informiranje i savjetovanje računalnim programom „Moj izbor“	150 200
Nezaposleni i tražitelji zaposlenja	Grupno informiranje o mogućnostima zapošljavanja i osposobljavanja	1.493
	Individualno informiranje i savjetovanje	500
	Informiranje i savjetovanje branitelja o mogućnostima osposobljavanja	14

Pisani informativni materijali (brošure, letci i sl.)	Naklada
Brošura za učenike VIII. razreda „Kamo nakon osnovne škole“	3.800
Brošure u okviru IPA Projekta „Učenje i rad“:	
- za učenike VIII. razreda „Kamo nakon osnovne škole - za područje Osječko-baranjske županije“	2.250
- za maturante „Izaberi karijeru“	300

Radionice za nezaposlene osobe

Radionice: Kako tražiti posao, Kako se predstaviti poslodavcu, Radionica samoprocjene i Radionica o osposobljavanju, usmjerene su na pružanje pomoći nezaposlenim osobama s ciljem povećanja njihove zapošljivosti, kroz aktivno traženje posla, pripremu za razgovor s poslodavcem i pomoć u procjeni osobnih radnih potencijala, te definiranju ostvarivog profesionalnog cilja.

Naziv radionice	Broj radionica	Broj osoba
„Kako tražiti posao“	206	2.163
„Kako se predstaviti poslodavcu“		
Radionica samoprocjene		
Radionica o osposobljavanju		

Profesionalna selekcija

Profesionalna selekcija provodi se na temelju zahtjeva poslodavaca za potrebe novog zapošljavanja ili u svrhu osposobljavanja ili doškoloavanja nezaposlenih osoba. Profesionalna selekcija obuhvaća stručni odabir kandidata za određeno radno mjesto ili obrazovanje u kojem se odabiru kandidati koji najbolje udovoljavaju postavljenim zahtjevima. Uključuje ispitivanje sposobnosti, osobina ličnosti, interesa, motivacije, i prema potrebi, specifičnih znanja i zdravstvenog stanja i njihovo uspoređivanje sa zahtjevima radnog mjesta.

Naziv	Broj selekcija	Broj osoba
Profesionalne selekcije	45	1.269

Osim navedenih aktivnosti, Odsjek za profesionalno usmjeravanje i obrazovanje u suradnji s civilnim udrugama, održavao je radionice i van Zavoda, za udrugu „Kreativa“ općina Ernestinovo, Antunovac i Šodolovci i udruženje „Baranja“. Posebna pozornost posvećena je radu sa osobama s invaliditetom, za koje se također održavaju prilagođene spomenute radionice.

Aktivna politika zapošljavanja

Projekt Poticanje zapošljavanja Osječko-baranjske županije

Osječko-baranjska županija Agencija za razvoj je, kao i prethodnih godina, i u 2011. godini organizirala i financirala projekt Poticanje zapošljavanja kroz stručno osposobljavanje nezaposlenih osoba. Projektom su obuhvaćene 35 nezaposlenih osoba, koji pokrivaju različite ciljne skupine: žene, dugotrajno nezaposleni, deficitarna zanimanja i razvijanje posebnih vještina:

- 30 nezaposlenih osoba u Zavodu za informatiku u Osijeku osposobljava se za računalnog operatera
- 5 nezaposlenih osoba metalskih zanimanja u Strojarsko tehničkoj školi u Osijeku osposobljava se za zanimanje elektrozavarivač

Nacionalni plan poticanja zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu

Nacionalni plan poticanja zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu temelji se na Zajedničkom memorandumu o prioritetima politike zapošljavanja (Joint Assessment of the Employment Policy Priorities of the Republic of Croatia - JAP), koji su 28. svibnja 2008. godine potpisali Vlada Republike Hrvatske i povjerenik Europske komisije zaduženom za zapošljavanje, socijalna pitanja i jednake mogućnosti, a čiji je cilj usklađivanje aktivnosti vezanih uz tržište rada s Lisabonskom strategijom tj. priprema za primjenu Europske strategije zapošljavanja. Vlada Republike Hrvatske, na sjednici održanoj 3. veljače 2011. godine, donijela je Odluku o prihvatanju Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu. Nacionalni plan za poticanje zapošljavanja 2011.-2012. predstavlja nastavak aktivnosti koje su sadržane u Nacionalnom planu za poticanje zapošljavanja za 2009. i 2010. godinu, te slijedi strateške ciljeve i mjere uz odgovarajuće provedbene aktivnosti.

Provedbene mjere iz nadležnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje (potpore za zapošljavanje, potpore za usavršavanje i ostale mjere iz nadležnosti HZZ-a) temelje se na člancima 34. - 36. Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN, broj 80/08). Potpore za zapošljavanje i usavršavanje

usklađene su sa Zakonom o državnim potporama (140/05), te imaju obilježja horizontalnih potpora, namijenjenih svim poduzetnicima, ali isključuju poduzetnike u teškoćama. Potpore za zapošljavanje iz nadležnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje usklađene su s definicijama iz članka 40. Odluke o objavljivanju općih pravila o skupnim izuzećima u području državnih potpora koja su sadržana u Uredbi Komisije (EZ-a) BR.800/2008.

1. Mjere koje se smatraju potporama za zapošljavanje

Sufinanciranje zapošljavanja mladih osoba bez radnog staža: obuhvaća nezaposlene mlade osobe do 25 godina bez završenog srednjoškolskog obrazovanja i radnog staža i nezaposlene mlade osobe do 29 godina bez radnog staža, sa završenim zanimanjima po programima srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja, koje su prijavljene u evidenciju nezaposlenih osoba. Sufinanciranje traje 12 mjeseci za osobe bez zanimanja, 10 mjeseci za zanimanja stečena po programima srednjoškolskog obrazovanja te 8 mjeseci za zanimanja stečena po programima visokoškolskog obrazovanja.

Sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba: obuhvaća sve nezaposlene osobe bez obzira na radni staž, godine starosti i razinu obrazovanja, koje su najmanje 6 mjeseci u evidenciji nezaposlenih ukoliko su mlađe od 25 godina, a za osobe starije od 25 godina uvjet je da se nalaze duže od 12 mjeseci na evidenciji nezaposlenih. Sufinanciranje traje 12 mjeseci za osobe bez zanimanja, 10 mjeseci za zanimanja stečena po programima srednjoškolskog obrazovanja te 8 mjeseci za zanimanja stečena po programima visokoškolskog obrazovanja.

Sufinanciranje zapošljavanja osoba iznad 50 godina: obuhvaća nezaposlene osobe iznad 50 godina starosti koje se nalaze na evidenciji Zavoda najmanje 6 mjeseci ili zaposlene osobe iznad 50 godina starosti koje su u otkaznom roku temeljem viška radnika ili poslovno uvjetovanog otkaza, a bile su zaposlene najmanje 12 mjeseci u radnom odnosu na neodređeno vrijeme kod poslodavca. Sufinanciranje traje 12 mjeseci za osobe bez zanimanja, 10 mjeseci za zanimanja stečena po programima srednjoškolskog obrazovanja te 8 mjeseci za zanimanja stečena po programima visokoškolskog obrazovanja.

Sufinanciranje zapošljavanja osoba s invaliditetom: obuhvaća nezaposlene osobe s invaliditetom koje su prijavljene na evidenciji Zavoda i zaposlene osobe s invaliditetom koje su u otkaznom roku temeljem viška radnika ili poslovno uvjetovanog otkaza. Sufinanciranje traje 12 mjeseci za osobe svih razina obrazovanja.

Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba: obuhvaća *prvu ciljanu skupinu*: hrvatski branitelji, djeca i supružnici poginulih i nestalih hrvatskih branitelja, roditelji 4 i više malodobne djece, roditelji djece s posebnim potrebama, roditelji djece oboljele od malignih bolesti, samohrani roditelji mlade osobe koje su izašle iz sustava skrbi domova za djecu, povratnici s odsluženja zatvorske kazne, osobe na uvjetnoj kazni, uz uvjet da se osobe iz navedenih skupina nalaze 6 mjeseci na evidenciji Zavoda, *te drugu ciljanu skupinu*: liječeni ovisnici, žrtve trgovanja ljudima, žrtve obiteljskog nasilja i azilanti uz uvjet da su osobe iz navedenih skupina prijavljene na evidenciji Zavoda i zaposlene osobe iz navedenih skupina koje su u otkaznom roku temeljem viška radnika ili poslovno uvjetovanog otkaza. Sufinanciranje traje 12 mjeseci za osobe bez zanimanja, 10 mjeseci za zanimanja stečena po programima srednjoškolskog obrazovanja te 8 mjeseci za zanimanja stečena po programima visokoškolskog obrazovanja.

Sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba na dijeljenom radnom mjestu: obuhvaća nezaposlene osobe koje se nalaze na evidenciji Zavoda duže od godinu dana. Sufinanciranje traje 12 mjeseci za osobe bez zanimanja, 10 mjeseci za zanimanja stečena po programima srednjoškolskog obrazovanja te 8 mjeseci za zanimanja stečena po programima visokoškolskog obrazovanja.

Sufinanciranje zapošljavanja zamjenskog radnika: obuhvaća nezaposlene osobe koje se nalaze na evidenciji Zavoda duže od godinu dana. Sufinanciranje traje u najdužem trajanju do 12 mjeseci ovisno od trajanja obrazovanja radnika kojeg se zamjenjuje.

Sufinanciranje samozapošljavanja nezaposlenih osoba: obuhvaća nezaposlene osobe koje se nalaze najmanje 6 mjeseci u evidenciji nezaposlenih, bez obzira na radni staž i razinu obrazovanja. Sufinanciranje traje 12 mjeseci

za osobe bez zanimanja, 10 mjeseci za zanimanja stečena po programima srednjoškolskog obrazovanja te 8 mjeseci za zanimanja stečena po programima visokoškolskog obrazovanja.

2. Mjere koje se smatraju potporama za usavršavanje

Sufinanciranje obrazovanja zaposlenih: obuhvaća nezaposlene osobe- polaznike programa usavršavanja bez obzira na razinu obrazovanja i radni staž i zaposlene osobe kojima prijeti gubitak radnog mjesta zbog promjene

proizvodnog programa, uvođenja novih tehnologija i viših standarda, a zaposlene su kod poslodavca najmanje 12 mjeseci na neodređeno vrijeme. Potpora, u slučaju ove mjere, razlikuje dvije vrste obrazovanja: Opće usavršavanje (stručno osposobljavanje) i Posebno usavršavanje (stjecanje dodatnih znanja i vještina vezanih uz zvanje/zanimanje). Pri korištenju općeg usavršavanja isplaćuje se 70% opravdanih troškova usavršavanja za malog i srednjeg poslodavca te 60% opravdanih troškova usavršavanja za velikog poslodavca. Pri korištenju posebnog usavršavanja isplaćuje se 35% opravdanih troškova usavršavanja za malog i srednjeg poslodavca te 25% opravdanih troškova usavršavanja za velikog poslodavca.

3. Mjere koje se ne smatraju državnim potporama - mjere za obrazovanje i zapošljavanje s ciljem povećanja zapošljivosti nezaposlenih osoba

Obrazovanje nezaposlenih: obuhvaća obrazovanje nezaposlenih osoba za potrebe lokalnih tržišta rada, usavršavanje znanja i vještina nezaposlenih osoba za sezonske poslove u ugostiteljsko-turističkoj djelatnosti i za deficitarna zanimanja. Isplaćuje se u cijelosti trošak obrazovanja obrazovnoj ustanovi, a polazniku se isplaćuje novčana pomoć, troškovi prijevoza i uplaćuje se osiguranje.

Javni radovi: cilj ove mjere je društveno korisnim radom potaknuti socijalnu uključenost i ublažiti socijalne posljedice nezaposlenosti kroz suradnju jedinica lokalne samouprave i institucija u njihovu vlasništvu, nevladinih udruga te povećati zapošljivost dugotrajno nezaposlenih osoba, s osobitim naglaskom na njihovu socijalnu uključenost.

Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa: cilj mjere je mladim nezaposlenim osobama osigurati ulazak na tržište rada kroz stručno osposobljavanje za rad. Mladim osobama koje su dugotrajno nezaposlene, a završile su školovanje po programima srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja, kroz stručno osposobljavanje za rad osigurava se stjecanje radnog iskustva čiji nedostatak im otežava pristup prvom zaposlenju te polaganju stručnih i majstorskih ispita. Osim uplate doprinosa polaznicima stručnog osposobljavanja za rad financira se novčana pomoć u visini neoporezivog dijela studentske stipendije (trenutno iznosi 1.600 kuna mjesečno) za pokrivanje osnovnih troškova prijevoza, toplog obroka i drugog.

Potpore za očuvanje radnih mjesta: Cilj mjere je zadržati u radnom odnosu radnike za koje poslodavac može osigurati rad u punom radnom vremenu kraćem od 40 sati tjedno, ali im ne može zbog poslovnih poteškoća osigurati plaću za puno radno vrijeme. Poslodavac dostavlja Zavodu dokaze o potrebi za uvođenjem Programa rada u punom radnom vremenu kraćem od 40 sati tjedno. Ciljana skupina su zaposleni radnici kod poslodavca koji zbog poslovnih poteškoća rade u punom radnom vremenu kraćem od 40 sati tjedno. Korisnici potpore mogu biti trgovačka društva i fizičke osobe za sve radnike obuhvaćene Programom punog radnog vremena kraćeg od 40 sati tjedno, za radnike obuhvaćene Programom punog radnog vremena kraćeg od 40 sati tjedno ili pojedine organizacijske jedinice u kojima se Program uvodi.

Temeljem Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu Hrvatski zavod za zapošljavanje u 2011. godini provodio je i mjere pripreme za zapošljavanje i samozapošljavanje te sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba romske nacionalnosti, sukladno **Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu desetljeća za uključivanje Roma 2005-2015.**, i to:

- Sufinanciranje/financiranje obrazovanja osoba romske nacionalne manjine
 - o Financiranje obrazovanja osoba romske nacionalne manjine
 - o Sufinanciranje obrazovanja osoba romske nacionalne manjine
 - o Osposobljavanje za samozapošljavanje osoba romske nacionalne manjine

- o Financiranje novčane pomoći za vrijeme stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa nezaposlenim mladim osobama romske nacionalne manjine koji su završili srednjoškolsko obrazovanje u četverogodišnjem trajanju i visokoškolsko obrazovanje
- Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u programima javnih radova
- Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine u trajanju od 24 mjeseca

Mjere iz nadležnosti Zavoda usmjerene su na obrazovanje za podizanje zapošljivosti pripadnika romske nacionalne manjine kao i na samozapošljavanje, sufinanciranje zapošljavanja u svim granama djelatnosti i sufinanciranje

zapošljavanja u javnom radu, kao i osiguranja potrebnog radnog iskustva za prvo zapošljavanje mladim obrazovanim osobama bez radnog staža.

Osnovni pokazatelji provedbe mjera

Od 3. veljače 2011. do 30. studenog. 2011. godine pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje PS Osijek zaprimljeno je 1.556 zahtjeva, od kojih je 1.226 zahtjeva pozitivno ocijenjeno, te su sklopljeni Ugovori o dodjeli potpore za zapošljavanje i samozapošljavanje, financiranje obrazovanja nezaposlenih i zaposlenih osoba kao i sufinanciranje zapošljavanja u programima javnih radova, te Ugovori o sufinanciranju stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa.

Mjerama je obuhvaćeno 3.805 osoba, što čini 10,6% od ukupna broja osoba obuhvaćenih mjerama na razini Republike Hrvatske. Ovim postignutim rezultatima Područna služba Osijek nalazi se na trećem mjestu po broju osoba obuhvaćenih mjerama. Od ukupno 3.805 osoba obuhvaćenih mjerama, 2.154 osobe su zaposlene, 513 osoba je uključeno u stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa, a 1.138 osoba je uključeno u programe obrazovanja.

Temeljem mjera iz Nacionalnog programa za Rome/Akcijski plan Desetljeća za uključivanje Roma u razdoblju od 3. veljače 2011. do 30. studenog. 2011. godine pri Područnoj službi Osijek zaprimljeno je 29 zahtjeva od kojih je 28 zahtjeva pozitivno ocijenjeno te je na temelju istih potpisano 28 ugovora. Mjerama su obuhvaćene 223 osobe romske nacionalne manjine iz evidencije nezaposlenih osoba, što čini 41,1% od ukupnog broja osoba romske nacionalne manjine obuhvaćenih mjerama na razini Republike Hrvatske (542 osobe), te je Područna služba Osijek po broju zaposlenih na prvom mjestu u Republici Hrvatskoj. Od ukupnog broja uključenih osoba romske nacionalne manjine, 221 osoba romske nacionalne manjine su zaposleni kroz mjeru Javni radovi, a za dvije osobe romske nacionalne manjine potpisani su ugovori o sufinanciranju zapošljavanja u trajanju 24 mjeseca.

Tablica 33.	Zaposlene/obrazovane osobe po mjerama iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. u 2011. godini					
Mjere	Ukupno	Spol		Razina obrazovanja		
		Žene	Muškarci	Bez zanimanja	Strukovna zanimanja i SSS	Zanimanja VŠ i VSS
SVEUKUPNO	4.028	2.149	1.879	1.241	2.273	514
Potpore za zapošljavanje						
Prvo zapošljavanje mladih osoba bez radnog staža	94	44	50		66	28
Zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih osoba	213	128	85	20	172	21
Zapošljavanje osoba starijih od 50 godina	25	13	12	3	16	6
Zapošljavanje osoba s invaliditetom	4	4			2	2
Zapošljavanje posebnih skupina nezaposlenih osoba	8	2	6	1	7	
Samozapošljavanja nezaposlenih osoba	120	48	72	7	104	9
Zapošljavanje nez. osoba na dijeljenom radnom mjestu						
Zapošljavanje zamjenskog radnika						
Potpore za usavršavanje						

Sufinanciranje obrazovanja zaposlenih	9	9		3	6	
Mjere koje se ne smatraju državnim potporama						
Obrazovanje nezaposlenih	1.053	432	621	244	720	89
Stručno ospos. za rad bez zasnivanja radnog odnosa	513	393	120		189	324
Javni radovi	1.690	956	734	729	926	35
Potpora za očuvanje radnih mjesta						
Nacionalni program za Rome	223	63	160	219	4	
Uključivanje u obrazovanje po projektima	76	57	19	15	61	

Projekti s potporom Europske unije

Program Leonardo da Vinci 2010 - Mobilnost radne snage

U suradnji s partnerskom institucijom Ekip Europa Malaga Španjolska, Hrvatski zavod za zapošljavanje Područna služba Osijek je započeo provođenje **projekta „Radno iskustvo u stranoj zemlji“** Programa Leonardo da Vinci 2010 - Mobilnost radne snage u vrijednosti od 4.796,00 EUR. Specifični cilj projekta je osigurati mladim nezaposlenim osobama radno iskustvo i specijalizirano znanje, te utvrđivanje komunikacijskih vještina i znanja stranog jezika. Ciljana skupina su tri mlade nezaposlene osobe od 19 do 25 godina koje su završile srednju školu za kuhara i konobara. Trajanje provedbe Projekta je 7 mjeseci, a trajanje mobilnosti 14 dana. Prijave za sudjelovanje u projektu su počele 28. studenog, a predselekcija temeljem prikupljenih motivacijskih pisama je provedena krajem prosinca 2011.

IPA 2007.-2009. komponenta II Prekogranični program Mađarska - Hrvatska

Hrvatski zavod za zapošljavanje Područna služba Osijek je sudjelovao u provedbi dva Projekta „Učenje i rad“ i „Suradnja bez granica - Mađarsko-hrvatska stručna akademija za zapošljavanje“ IPA komponente II Prekograničnog programa Mađarska Hrvatska.

Cilj **Projekta „Učenje i rad“** je razvijanje efikasnijeg i boljeg tržišta rada u prekograničnom području, odnosno postavljanje temelja za sustav izbora karijere u prekograničnom području Hrvatske i Mađarske. Trajanje projekta je bilo 12 mjeseci i to od 1. svibnja 2010. godine do 30. travnja 2011. godine. Nositelj projekta tj. glavni korisnik je Zavod za zapošljavanje južnog Zadunavlja iz Pečuha čiji je udio u proračunu 99.721,00 EUR. Partneri na projektu su: Područne službe Hrvatskog zavoda za zapošljavanje iz Osijeka (udio u proračunu: 53.898,00 EUR), Vukovara (udio u proračunu: 16.545,00 EUR), Bjelovara (udio u proračunu: 17.335,00 EUR) i Vijeće županije Baranya iz Pečuha (udio u proračunu: 12.500,00 EUR). Ukupan iznos proračuna je 200.000,00 EUR od čega Europska unija sufinancira 170.000,00 EUR odnosno 85%. U 2011. godini je u Osječko-baranjskoj županiji organiziran drugi dio „Dana karijera“ – Tjedan profesionalnog usmjeravanja tijekom kojega je informirano oko 850 učenika osnovnih škola i održan okrugli stol na temu „Manifestacije za profesionalno informiranje – potreba i mogućnosti“ s 15 sudionika. Organizirana je i završna konferencija projekta s 60 sudionika.

Cilj **Projekta „Suradnja bez granica – Mađarsko-hrvatska stručna akademija za zapošljavanje“** je razvijanje integriranog hrvatsko-mađarskog tržišta rada u prekograničnom području kojim će se osigurati mogućnost za usporedbu sustava alata politike zapošljavanja. Projekt je trajao 12 mjeseci i to od 1. travnja 2010. godine do 31. ožujka 2011. godine. Nositelj projekta tj. glavni korisnik je Zavod za zapošljavanje južnog Zadunavlja iz Pečuha čiji je udio u proračunu 95.560,00 EUR. Partneri na projektu su: Zavod za zapošljavanje sjevernog Zadunavlja iz Szombathelya (udio u proračunu: 40.922,22 EUR), Područne službe Hrvatskog zavoda za zapošljavanje iz Osijeka (udio u proračunu: 16.810,00 EUR), Križevaca (udio u proračunu: 9.640,00 EUR), Čakovca (udio u proračunu: 15.880,00 EUR) i Vinkovaca (udio u proračunu: 10.460,00 EUR). Suradnik na projektu je Mađarsko-hrvatska industrijska i trgovinska komora iz Zagreba. Ukupan iznos proračuna je 189.272,22 EUR od čega Europska unija sufinancira 160.881,38 EUR odnosno 85%. U 2011. godini provedene su 3 radionice i izrađene dvije studije „Važnost ljudskih potencijala – Usklađivanje ponude i potražnje na tržištu rada“ i „JSZ i tržište rada – stručni pregled“ temeljene na radionicama provedenim s hrvatske strane granice. Na završnoj konferenciji projekta sudjelovalo je 80 sudionika, a izrađena je i zajednička dvojezična web stranica (www.expertacademy.eu) koja služi kao info-komunikacijska baza.

IPA 2007.-2009. komponenta IV Razvoj ljudskih potencijala

Hrvatski zavod za zapošljavanje Područna služba Osijek je tijekom 2011. godine bio nositelj tri Projekta „Osnaživanje i aktiviranje žena na tržištu rada“, „Posao i edukacija za osobe s invaliditetom“, te „Motivacija dugotrajno nezaposlenih osoba“, financiranih iz Instrumenta pretprijetne pomoći IPA IV komponenta Razvoj ljudskih potencijala. Cilj projekata je povećanje pristupa tržištu i svijetu rada ženama, osobama s invaliditetom i dugotrajno nezaposlenim i socijalno ugroženim osobama

Pristup tržištu i svijetu rada posebno je otežan posebnim grupama žena kao što su starije, dugotrajno nezaposlene, neaktivne žene i Romkinje. **Projekt „Osnaživanje i aktiviranje žena na tržištu rada“** (projekt „Žene na tržištu rada“ u okviru IPA IV) ukupne vrijednosti 121.119,58 EUR financiran je sredstvima EU u iznosu od 85%. Partner na projektu je Udruženje Baranja Bilje. Tijekom projekta 80 žena je prošlo motivacijske radionice i edukaciju o poduzetničkim vještinama, a 37 žena je osposobljeno za uzgoj voća, povrća i cvijeća u plastenicima od kojih je 13 dobilo na korištenje i plastenike. 34 žene su osposobljene za izradu suvenira. Korisnice projekta su osnovale dvije udruge „Plodovi Panonije“ i „Paleta suvenira“ putem kojih će nastaviti usavršavati vještine i znanja usvojene tijekom sudjelovanja u projektu. Postavljena je web stranica (www.paleta-suvenira.hr) i web trgovina (www.trgovina.paleta-suvenira.hr) kako bi korisnice projekta mogle prodavati svoje proizvode. Održana je početna i završna konferencija projekta kako bi se lokalni dionici upoznali s ciljevima i rezultatima projekta te su izrađeni letci i brošure koji su podijeljeni lokalnim dionicima.

Kako je nedostupnost informacija o prednostima zapošljavanja osoba s invaliditetom prepoznata kao dodatna prepreka za njihovo uključivanje na tržište rada, HZZ PS Osijek je proveo **Projekt „Posao i edukacija za osobe s invaliditetom“** (projekt „Poticanje intenzivnijeg uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada“ u okviru IPA IV) ukupne vrijednosti 96.731,73 EUR financiran je sredstvima EU u iznosu od 78%. Partner na projektu je Savez organizacija invalida Osječko-baranjske županije. U sklopu projekta su stručno osposobljene 42 osobe s invaliditetom za krojača i cvjećara. Organiziran je studijski posjet zaštitnoj radionici kao primjeru dobre prakse, a organizacijom četiri okrugla stola u Đakovu, Belom Manastiru, Valpovu i Našicama kao i organizacijom konferencija i izradom vodiča „Kako zaposliti osobu s invaliditetom“ promicali smo prednosti zapošljavanja osoba s invaliditetom. U sklopu projekta održano je i 10 sastanaka radne skupine s ciljem razrade i prijave novih projektnih prijedloga usmjerenih poboljšanju položaja osoba s invaliditetom na tržištu rada.

Projekt „Motivacija dugotrajno nezaposlenih osoba“ (projekt „Uspostava podrške u socijalnom uključivanju i zapošljavanju socijalno ugroženih i marginaliziranih skupina“ u okviru IPA IV) je usmjeren dugotrajno nezaposlenim osobama korisnicima socijalne pomoći koje imaju vrlo nisku razinu obrazovanja i profesionalnih vještina, ali i nedovoljnu motiviranost za traženje posla i njegovo zadržavanje. Ukupne vrijednost projekta je 87.560,00 EUR, financiran je sredstvima EU u iznosu od 78%. Suradnik na projektu je Centar za socijalnu skrb Osijek. Kroz projekt je 40 dugotrajno nezaposlenih osoba educirano za rad na računalu kako bi stekli ECDL diplomu, a 40 korisnika je stručno osposobljeno za pomoćne kuhare i konobare. Tijekom projekta 800 korisnika socijalne pomoći je informirano o svojim pravima i mogućnostima koje nudi HZZ, 400 korisnika je sudjelovalo u četverodnevnom motivacijskim radionicama i osnovana je grupa za samopomoć kako bi korisnici projekta i nakon završetka projekta imali podršku u traženju posla i njegovom zadržavanju. Izrađena je i distribuirana brošura o projektu te održana završna konferencija.

U sklopu sheme Lokalna partnerstva za zapošljavanje faza 3 uspostavljeno lokalno partnerstvo za zapošljavanje u Osječko-baranjskoj županiji i izrađena je Strategija razvoja ljudskih potencijala Osječko-baranjske županije 2011. - 2013. Početkom 2011. godine započet je i **projekt „Umrežavanje, edukacija i podizanje konkurentnosti za više boljih poslova“** ("NEC") ukupne vrijednosti 99.690 EUR, a financiran sredstvima EU 80,74%. Tijekom projekta organizirana je dvodnevna Uvodna konferencija s međunarodnim predavačima iz Austrije, Slovenije, Mađarske i Srbije na kojoj je sudjelovalo 80 sudionika i osnovana je radna skupina od 15 dionika tržišta rada koji su izradili brošuru preporuka lokalno specifičnih mjera aktivne politike zapošljavanja tijekom 10 organiziranih sastanaka, provedeno je ispitivanje poslodavaca o zadovoljstvu dosadašnjim mjerama aktivne politike zapošljavanja, izrađena je web platforma koja služi kao info-komunikacijska baza dionicima tržišta rada. U sklopu projekta izrađen je program osposobljavanja "Upravljanje ljudskim potencijalima u malom i srednjem poduzetništvu", verificiran od

strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta koju je uspješno završilo 50 polaznika (vlasnika ili zaposlenika malih i srednjih poduzeća. Također je izrađen i priručnik za program osposobljavanja.

Zaključak

Nezaposlenost je jedan od najozbiljnijih problema s kojima se suočava suvremeno društvo. Iako je za očekivati da će se porastom gospodarstva u Osječko-baranjskoj županiji smanjiti broj nezaposlenih, pojavljuje se problem nezaposlenih kao potencijala za gospodarski razvoj i konkurentnost. Točnije razvoj gospodarstva velikim dijelom ovisi i o ljudskim potencijalima s kojima raspolaže tržište, jer nove tehnologije zahtijevaju i nova znanja i vještine. Zbog toga, problem nezaposlenosti, podzaposlenosti, a i zaposlenosti treba promatrati i rješavati višeslojno. S jedne strane, koliko god je apsurdno u današnjoj situaciji, su nepopunjena slobodna radna mjesta, a s druge strane veliki broj nezaposlenih s neodgovarajućim znanjima i vještinama. Sve zahtjevnije tržište rada, treba fleksibilniju i konkurentniju radnu snagu.

Budući da nezaposleni čine potencijal za postizanje gospodarskog razvoja, od njihove motiviranosti, osposobljenosti i prilagodljivosti ovisi koliko će biti konkurentni na tržištu rada. Koliko je radna snaga nefleksibilna pokazuje vrlo loša struktura nezaposlenih: 56% nezaposlenih su žene, 36% je starijih od 45 godina, 55% čeka na posao duže od godinu dana i 32% nezaposlenih je bez i sa završenom osnovnom školom.

Kako nezaposlenost raste, tako se još više pogoršava i struktura nezaposlenih. Udio dugotrajno nezaposlenih osoba u ukupnom broju nezaposlenih i dalje ostaje visok, posebno osjetljivih kategorija nezaposlenih, mladih i starijih nezaposlenih osoba, te osobe s invaliditetom. Struktura je još gora, ako uzmemo u obzir da se tijekom 2011. godine u evidenciju nezaposlenih prijavljivalo više muškaraca od žena, da se dugotrajnost nezaposlenih skraćivala zbog velikog broja novoprijavljenih. Međutim, ako bi trajnost nezaposlenosti promatrali (kako to čine članice EU, a uskoro ćemo i mi) bez sezonskog, tj. kratkotrajnog zapošljavanja, došli bismo do poražavajućih podataka.

Strukturu nezaposlenih sve više čine osobe koje ne posjeduju znanja i vještine potrebne gospodarstvu. Zbog toga se postavlja pitanje kako, nakon oporavka gospodarstva, vratiti nezaposlene natrag na posao, ako znamo da se svake godine pojavljuje desetak potpuno novih zanimanja i kako za neke djelatnosti „budućnosti“, primjerice sektor obnovljive energije, nemamo obrazovanu radnu snagu. To potvrđuje i Cedefopova analiza (Cedefop, Nova potreba za vještinama, Naglasak na 2010. Luxemburg, 2008.) prema kojoj će u EU 25 između 2006. i 2020. godine, broj poslova za koje će biti potrebna visoka stručna sprema porast će s 25,1% na 31,3% ukupnog broja poslova. Također broj poslova za koje će biti potrebna srednja stručna sprema porast će sa 48,3% na 50,1%, dok će se udio poslova za koje je potrebna niža stručna sprema smanjiti s 26,2% na 18,5%.

Jedini pozitivni pokazatelj u 2011. godini bilo je zapošljavanje, odnosno broj zaposlenih u odnosu na 2010. godinu porastao je za 25%. Međutim, sve više je zapošljavanja na sezonskim poslovima, odnosno na određeno vrijeme. Udio zapošljavanja na određeno vrijeme porastao je na 90%.

Prema nekim prognozama nezaposlenost će rasti ili stagnirati, međutim, ono što je sigurno još više će se produbiti negativna struktura nezaposlenih i zbog toga je za skupine nezaposlenih koji se „teže“ zapošljavaju potrebno naći nove metode kako bi se vratili na tržište rada i to kroz aktivne i preventivne mjere zapošljavanja. Programi osposobljavanja, nova znanja i vještine koje nezaposleni mogu steći kroz osposobljavanje, jednim dijelom određenu skupinu mogu vratiti na tržište rada, a s druge strane zadovoljiti potrebe poslodavaca za, uglavnom, deficitarnim zanimanjima.

Tijekom siječnja i veljače 2012. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje Područna služba Osijek provodi istraživanje poslodavaca o potrebama i viškovima radnika u 2012. godini na području Osječko-baranjske županije. Prema prvim

nalazima, koliko god poslodavci iskazuju potencijalne viškove zbog nesigurnog tržišta, toliko još uvijek planiraju zaposliti novu radnu snagu, ali obrazovanu s posebnim znanjima i vještinama.

I na kraju, za ostvarenje ovih ciljeva vrlo je značajno aktivno uključivanje svih dionika na tržištu rada, od obrazovanja do gospodarstva, kao i države, lokalne zajednice i javnih institucija kroz Lokalna partnerstva za zapošljavanje, odnosno kroz zajedničku strategiju zapošljavanja, koja je temelj za izradu i provedbu projekata Europskog socijalnog fonda.